

tieto

Tutkimus

3/2001

**Työmarkkinailmasto-
tutkimus
Kevät 2001**

SUOMEN AMMATTILIITTOJEN KESKUSJÄRJESTÖ

Työmarkkinailmasto kevät 2001

Suomen Gallup on kevästä 1995 seurannut suomalaista työmarkkinailmastoja ja sen kehittymistä kahdesti vuodessa. Tutkimuksella selvitetään suomalaisten suhtautumista työmarkkinoiden etujärjestöihin sekä yleisimpiä työmarkkina- ja yhteiskuntapoliittisia näkemyksiä. Tutkimus tehdään Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:n toimeksiannosta.

Tässä yhteenvedossa esitetään ennakkotietoja kevään 2001 tutkimuksesta. Raportti kevään tutkimuksesta valmistuu kesäkuun puolivälin jälkeen.

Tutkimusaineisto kerättiin Suomen Gallup Oy:n Omnibus -tutkimuksen yhteydessä 4.4.- 29.4.2001. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1009. Vastajat edustavat koko maan 15 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Suhtautuminen etujärjestöihin

SAK:n arvostus ennätyskorkealla

Yleistä suhtautumista etujärjestöihin tutkittiin pyytämällä haastateltavia arvioimaan kuinka paljon kuinka paljon arvostavat seitsemän etujärjestön (SAK, STTK, AKAVA, TT, PT, SY, MTK) työtä. SAK on saanut kansalaisilta suurin arvostusta jokaisessa yli viiden vuoden aikana tehdyssä Työmarkkinailmastotutkimuksessa. Keväällä 2001 SAK saa kuitenkin kaikkien aikojen suurimman arvostuksen; peräti 71 prosenttia suomalaisista ilmoittaa arvostavansa SAK:ta vähintään melko paljon.

SAK nousee mittauksessa omaan luokkaansa - kaikkien muiden järjestöjen osakseen saama arvostus on hämmästyttävän tasaista: niitä ilmoittaa arvostavansa vähintään melko paljon 52 – 56 prosenttia suomalaisista. 'Tiukassa kamppailussa hopeasijasta' tällä kertaa menestyksekkäimmät ovat Suomen Yrittäjät ry ja STTK, joita arvostaa 56 prosenttia suomalaisista. Suomalaisista 54 prosenttia puolestaan ilmoittaa arvostavansa Akavaa, Palvelutyönantajia sekä Teollisuuden ja Työnantajain keskusliitto TT:tä.

'Jumbosijalle' jää tälläkin kertaa MTK (52 %), joka on jokaisessa aiemmassa Työmarkkinailmasto -tutkimuksessa on saanut nauttia muita järjestöjä jonkin verran vähäisemmästä arvostuksesta. MTK:nkin työtä arvostaa tällä kertaa kuitenkin enemmistö.

Taulukko 1. Etujärjestöjen arvostuksen muutos. Paljon + melko paljon arvostavien prosenttiosuuksien muutokset.

	SAK	STTK	Akava	MTK	SY	TT
• 8/00 – 4/01	+9	+5	+5	+5	+2	+7
• 3/00 – 8/00	-3	-5	-12	-1	-2	-4
• 9/99 – 3/00	+8	+11	+10	+12	+12	+13
• 1/99 – 9/99	-4	-9	-11	-12	-9	-10
• 9/98 – 1/99	+0	+6	+8	+9	+8	+2
• 3/98 – 9/98	-3	-10	-14	-10	-13	-7
• 9/97 – 3/98	+4	+11	+8	+7	+7	+5
• 2/97 – 9/97	-1	-1	+1	+3	+5	+4
• 9/96 – 2/97	+11	+9	+9	+5	+6	+10
• 3/96 – 9/96	-7	-8	-11	-7	-14	-7
• 9/95 – 3/96	+3	+5	+3	+7	+15	+5
• 2/95 – 9/95	-1	-1	-1	-5	-3	+0

Tuoreimmat tulokset kertovat etujärjestöjen työtä arvostavien hieman lisääntyneen puolen vuoden takaisesta, joskin SAK:n kohdalla nousu on ollut hieman voimakkaampaa kuin muilla. Taulukossa 2 olevat luvut kertovat tässä yhteydessä vaille selitystä jäävästä ilmiöstä: suhtautuminen on tavannut aina muuttua aikaisempaa myönteisemmäksi, kun ollaan siirrytty syksystä kohti kevättä.

SAK:n työtä arvostetaan myös järjestön ”luonnollisten vastustajien” joukossa, määriteltiinpä nämä sitten ideologisten tai edunvalvonnallisten vastakkainasettelujen perusteella. Erityisen paljon järjestöä arvostavat SAK:laisten liittojen jäsenet. Myös kolme neljästä (75 %) STTK:laisesta ja akavalaisesta (72 %) pitää arvossa SAK:n tekemää työtä.

Puolueiden kannattajista vasemmistoliittolaiset ja SDP:läiset arvioivat SAK:ta selvästi muita myönteisempään sävyyn. Vihreän liiton kannattajien, kokoomuslaisten sekä keskustalaisten joukossa arvostus on varsin keskimääräistä.

Ammattiryhmistä eniten SAK:ta arvostavat eläkeläiset, johtavassa asemassa olevat ja työntekijät. Muita enemmän järjestöä kritisoivat maatalousyrittäjät ja yrittäjät.

Suomen Yrittäjät ry:tä arvostavat eniten yrittäjätaustan omaavat sekä yrittäjä-/tulovastuulla toimivat. Porvarillinen ideologinen näkemys sekä keski- ja hyvätuoloisuus kuuluvat yhtä lailla arvostusta antavien kansalaisten yleisimpiin tunnusmerkkeihin. Keskimääräistä vähemmän järjestöä arvostavat mm. vasemmistoliiton kannattajat.

STTK:n parhaat ystävät löytyvät toimihenkilöiden ja keski-ikäisten tai sitä vanhempien joukosta. Myös moni SAK:lainen ja akavalainen arvostaa järjestöä. STTK:n omat jäsenet arvioivat järjestöään myönteisemmin kuin muut vastaajat. Enemmistö kaikkien suurempien puolueiden kannattajista arvostaa jäsenistöä, vihreät tosin hieman muita vähemmän.

Akavan näkevät kaikkein myönteisimmässä valossa eniten koulutusta saaneet. Koska tämä joukko täyttää työelämässä johtavat ja ylemmät toimihenkilöasemat, ei näiden ryhmien Akava –myönteisyys ei yllätä. Samoin pääkaupunkiseudulla

vallitseva keskimääräistä suurempi Akavan arvostaminen on tässä valossa ymmärrettävää.

Palvelutyönantajat ry:n työ saa suurimman arvostuksensa maatalousyrittäjistä koostuvissa ryhmissä. Myös moni ylempi toimihenkilö arvostaa järjestöä. Alueellisesti se kerää suhteellisesti eniten myötämielisiä ajatuksia Itä- ja Väli-Suomessa. Myös keskustan kannattajat sekä MTK:n sekä Suomen Yrittäjät ry:n jäsenet arvostavat PT:tä keskimääräistä enemmän.

TT on aiemmissa tutkimuksissa saanut arvostusta varsin tasaisesti eri väestöryhmistä. Tilanne ei ole muuttunut. Voidaan kuitenkin mainita, että ylemmät toimihenkilöt näkevät sen keskimääräistä myönteisemmässä valossa. Yrittäjien ja maatalousyrittäjien parista löytää TT-kriittisempääkin ajattelua.

MTK:ta arvostavat erityisesti maatalousyrittäjät, keskustan kannattajat sekä MTK:n jäsenet. MTK kerää kuitenkin arvostusta yllättävänkin tasaisesti kaikissa ryhmissä. Varsinaista 'anti-MTK -ryhmää' on vaikea rajata tyyppillisin demografisin tekijöin. Tosin yrittäjien enemmistö arvostavaa järjestöä suhteellisen vähän. Luonteva johdopäätös onkin, että MTK:n edunvalvontatyön laatu ja tehokkuus tunnustetaan yhä enemmän myös kaupungeissa. Järjestön sisällöllisistä päämääristä vain ollaan joskus erimielisiä.

Taulukko 2. Etujärjestöjen jäsenten eräisiin etujärjestöihin kohdistama arvostus (melko vähän+ei lainkaan osuuksien erotukset paljon+melko paljon osuuksista).

	SAK	STTK	AKAVA	MTK
• SAK.....	+70	+51	+45	+19
• STTK.....	+28	+56	+43	+25
• AKAVA.....	+12	+10	+75	+41
• MTK.....	+18	+6	+16	+74

Taulukkoon 2 on kerätty neljän etujärjestön jäsenten arviot omasta ja kolmesta muusta organisaatiosta. Kullakin sarakkeella kerrotaan kyseisen järjestön jäsenten ilmaisema arvostus riveillä mainituista etujärjestöistä.

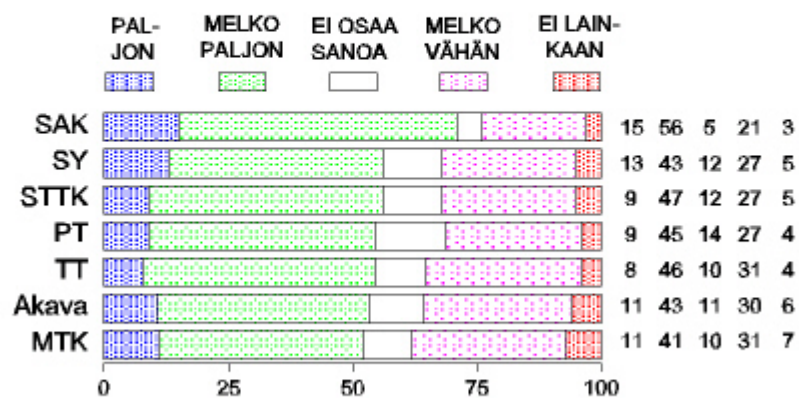
Itseisarvoltaan suuri ja etumerkiltään positiivinen luku tarkoittaa siten, että ko. järjestön jäsenissä on selvästi enemmän myönteisesti kuin kielteisesti ajattelevia, negatiivisella etumerkillä varustetut, itseisarvoltaan vastaavankokoiset luvut päinvastaisesta tilanteesta. Arviot 'omasta' järjestöstä on lihavoitu.

Oman järjestön työtä arvostetaan. SAK:lla, Akavalla ja MTK:lla on tällä hetkellä paljon tyytyväisiä jäseniä. STTK:n 'omiltaan' saamat luvut ovat jo luokkaa heikompia. STTK:n jäsenistön joukossa arvostetaan SAK:ta lähes yhtä paljon kuin omaa järjestöä.

Toinen tuloksista edelleen erottuva asia on edelleen jatkuva palkansaajien ja maataloustuottajien välinen antagonistinen suhde, joskin tällä kertaa MTK:laisten arviot muista ovat etumerkiltään positiivisia. Heidän ajatuksensa palkansaajajärjestöistä ovat silti tässäkin tutkimuksessa selvästi kielteisemmät kuin omasta järjestöstään. Ajattelutapa on vastavuoroinen, joskin SAK:n, STTK:n ja Akavan jäsenten luvut eivät ylitä MTK:n kohdalla nolaa kovin reilusti.

Työmarkkinailmasto 4/2001

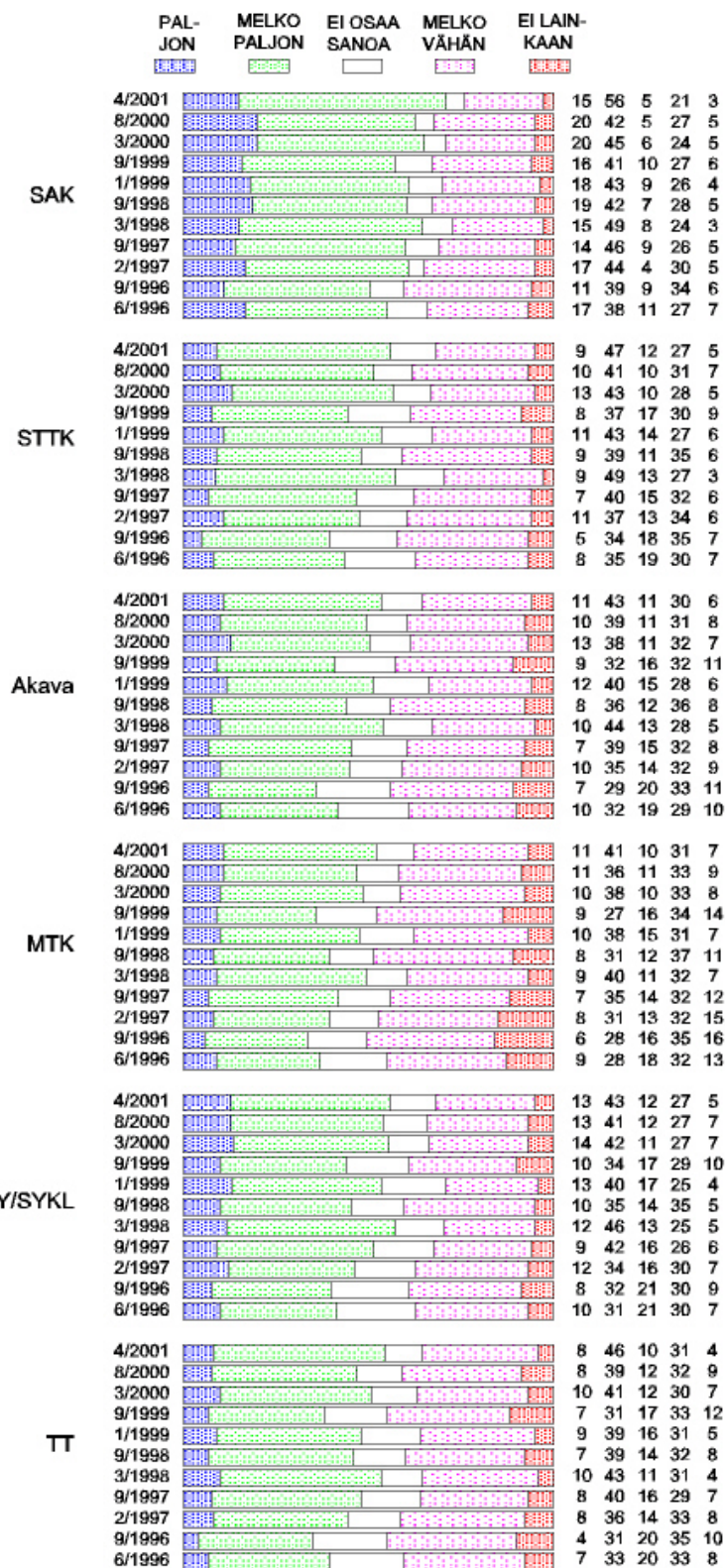
Kuvio 1 MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

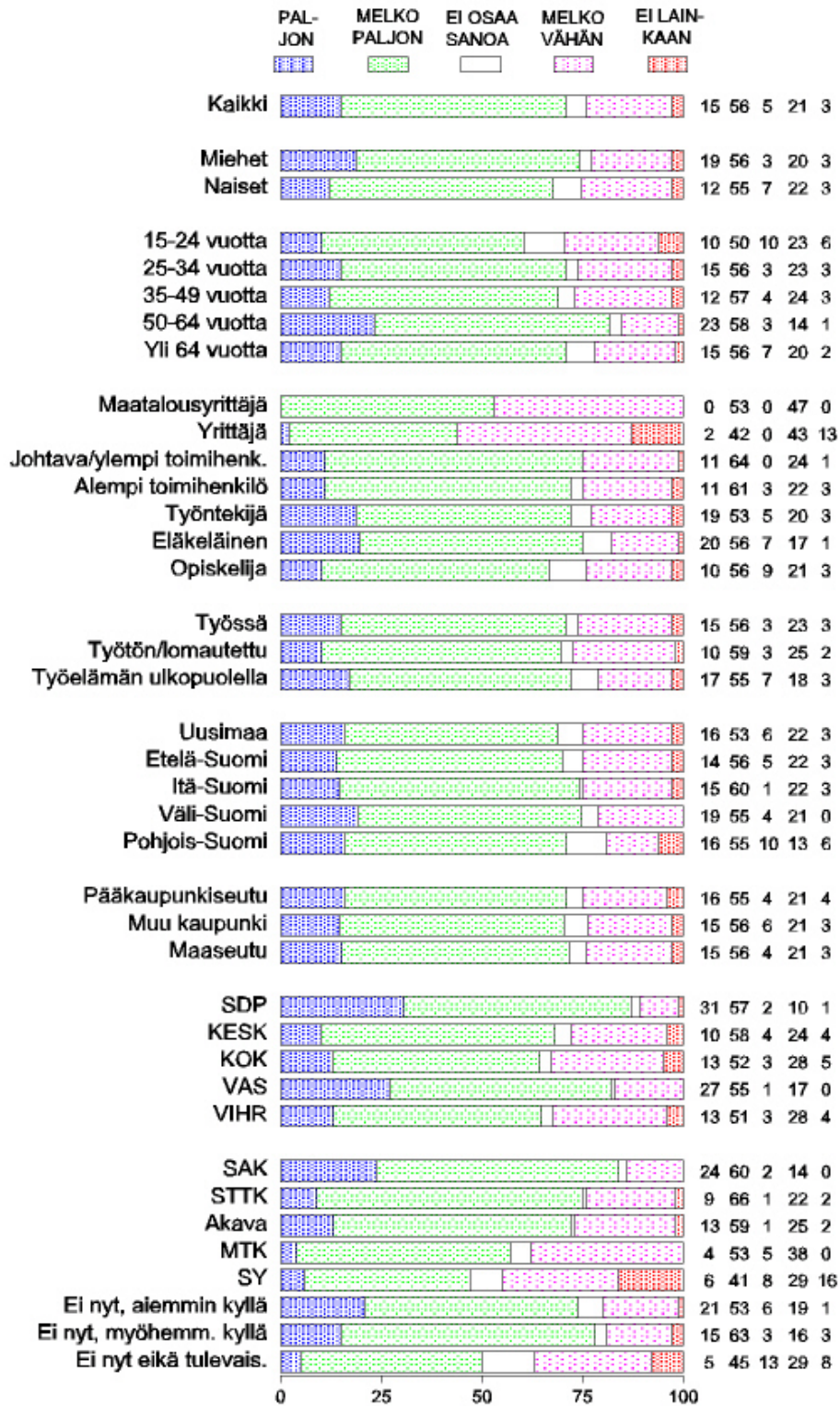
Kuvio 2 MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 3 MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ: SAK (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

SAK vahvimmin jäsentensä asialla

Tutkimuksessa selvitettiin myös, miten etujärjestöt suomalaisten mielestä ovat onnistuneet huolehtimaan jäsenkuntansa eduista. Vastausvaihtoehdot muotoiltiin niin, että kritiikkiä voi esittää kahdella tavalla: järjestöjen edunvalvonnan saattoi arvioida liian heikoksi, mutta sen pystyi toteamaan myös liiankin vahvaksi.

SAK:ta pidetään etujärjestöistä vahvimpana edunvalvojana. Runsaat kolme neljästä (76 %) toteaa sen ajaneen hyvin jäsentensä etuja. STTK ja TT ovat suoriutuneet vastaavasti kahden kolmesta (65 %) mielestä. Akavan edunvalvontavoimaan uskoo lähes yhtä moni (60 %). Suomen Yrittäjät ry:n (52 %), Palvelutyöntäjien (50 %) ja MTK:n (49%) edunvalvontaan uskoo joka toinen. Vielä viisi vuotta sitten joka neljäs arvioi MTK:n edunvalvontavoiman liiankin suureksi. Nyt mielipiteen jakaa enää viisi prosenttia suomalaisista.

Taulukko 3. Muutokset etujärjestöjen arvioidussa edunvalvontavoimassa. Melko hyvin - osuuksien erotuksia.

	SAK	STTK	Akava	MTK	SY	TT
• 2/00 – 4/01.....	+2	-1	+1	+4	+3	+5
• 2/99 – 2/00.....	+4	+3	+2	+4	+3	+3
• 3/98 – 2/99.....	-1	+1	-1	-4	-6	-4
• 9/97 – 3/98.....	+9	+9	+9	+4	+5	+4
• 2/97 – 9/97.....	-6	-5	-5	+1	+2	-2
• 9/96 – 2/97.....	+7	+10	+9	+3	+8	+19
• 9/95 – 9/96.....	-1	-6	-5	+2	-4	-8
• 2/95 – 9/95.....	-14	-3	-2	-5	-7	-2

Voimakkaimmin SAK:n edunvalvontaan uskovat johtavassa asemassa olevat (90 %) akavalaiset (88 %), STTK:laiset (87 %) sekä SDP:n (85 %) ja kokoomuksen kannattajat (82 %). Joukosta ei erotu yhtään ryhmää, jonka mielestä SAK:n edunvalvonta olisi erityisen heikkoa. SAK:n edunvalvontaa pitävät liiankin hyvänä erityisesti maatalousyrittäjät ja MTK:n jäsenet.

Suomalaisten mielestä STTK on järjestö, joka ajaa jäsentensä etuja varsin sopivasti. Erityisen sopivaa toiminta on monen STTK:n ja MTK:n jäsenen mielestä. Muita samalla tavalla ajattelevia väestöryhmiä ovat itäsuomalaiset, ylemmät toimihenkilöt, maanviljelijät. Sosiaalidemokraatit, kokoomuslaiset ja keskustalaiset antavat kaikki järjestölle varsin hyvät arviot. Vähäisempää tunnustusta antavat lähinnä vihreät.

Akavan omat jäsenet ovat kriittisiä ja valitsivat keskimääräistä selvästi useammin (35 %) vaihtoehdon 'melko heikosti'. STTK:hon kuuluvat ovat vastavuoroisia ja totesivat keskimääräistä useammin Akavan toiminnan tehokkaaksi. MTK:n jäsenet olivat kehuissaan anteliaimpia. Tosin moni heistä kuten maatalousyrittäjistäkin kokee järjestön vaikutusvoiman turhankin suureksi.

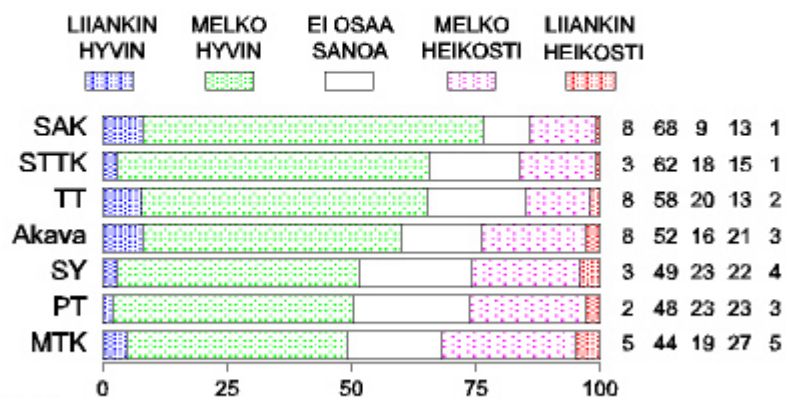
MTK:n edunvalvonnan voimakkuutta kritisoivat keskimääräistä useammin keskustalaiset, maanviljelijät ja MTK:n oma jäsenet sekä pohjoissuomalaiset.

Vajaa neljännes ei osaa sanoa, minkälaisena pitää TT:n, SY:n tai PT:n edunvalvontavoimaa. Niiden joukossa, joilla käsitys on, mielipiteet jakaantuvat melko usein koko väestön keskiarvon mukaan. Osa Suomen Yrittäjät ry:n omasta jäsenkunnasta etsii hanakasti parannettavaa järjestön edunvalvonnasta. SAK:n, STTK:n ja Akavan jäsenet ajattelevat näistä järjestöistä kuten koko väestö keskimäärin, tosin akavalaisista keskimääräistä useampi pitää Palvelutyöntekijäedunvalvontavoimaa heikkona.

Työmarkkinailmasto 4/2001

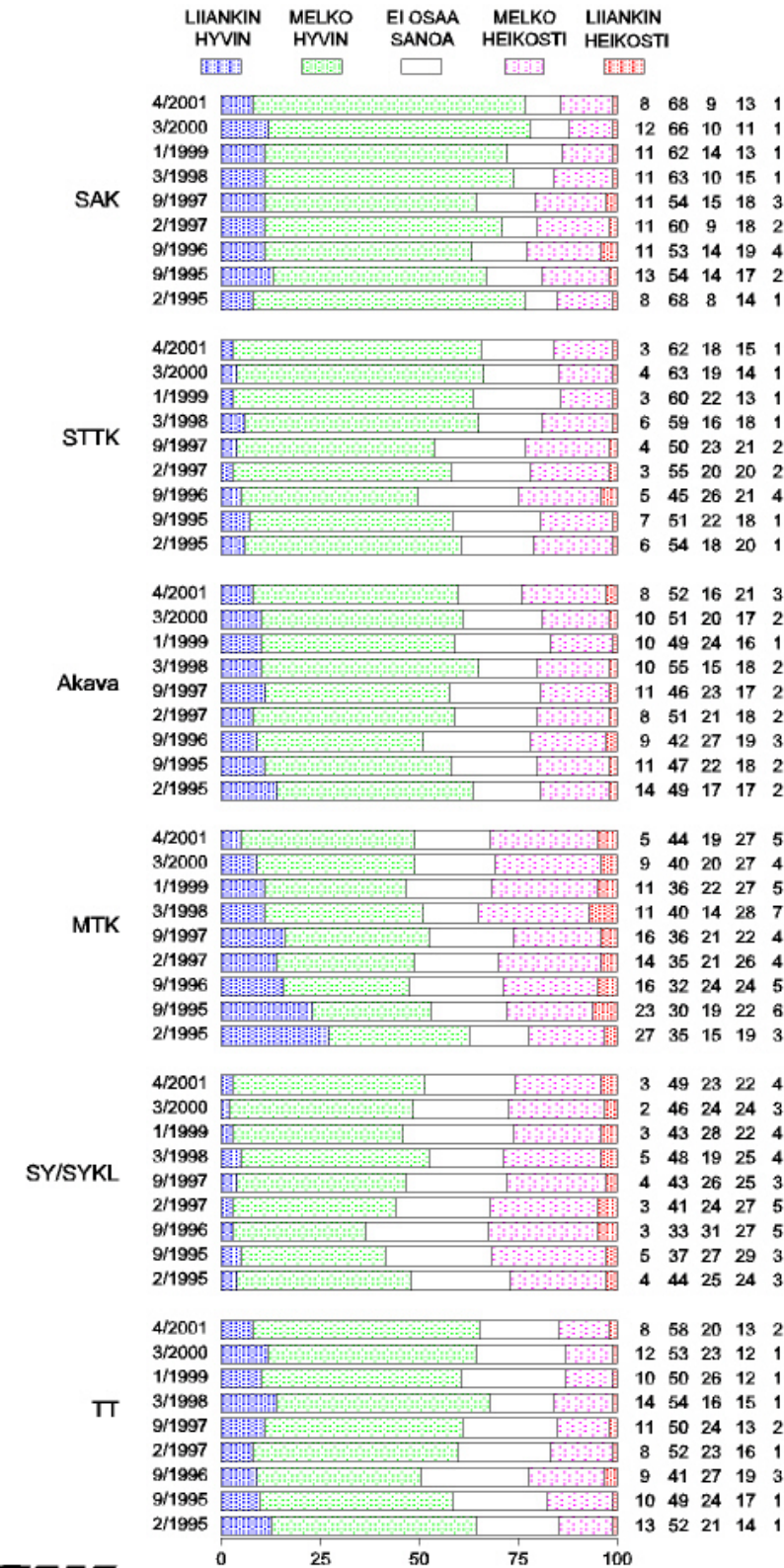
Kuvio 4 KUINKA HYVIN ERI ETUJÄRJESTÖT OVAT ONNISTUNEET HUOLEHTIMAAN JÄSENKUNTANSA EDUISTA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

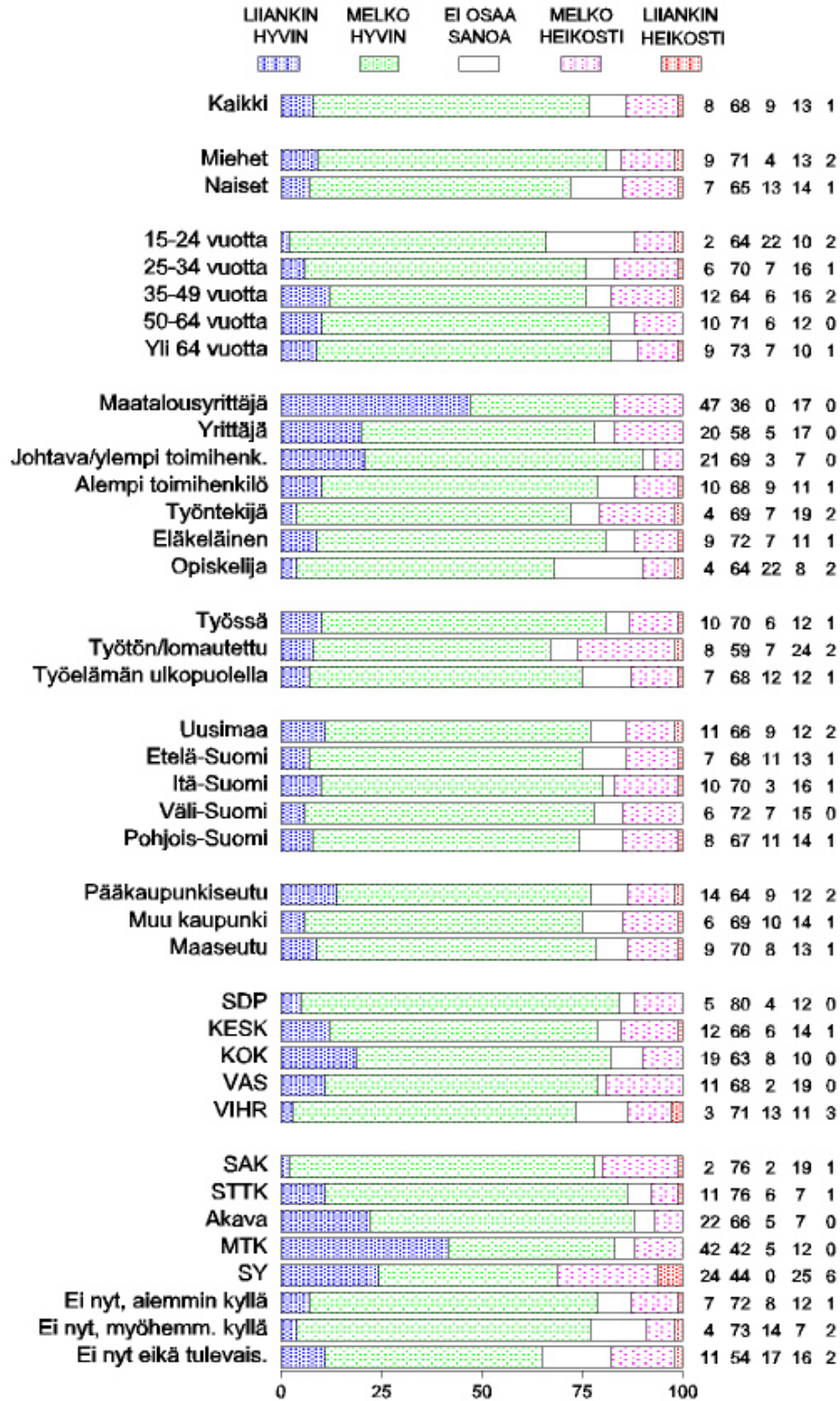
Kuvio 5 MITEN ETUJÄRJESTÖT OVAT ONNISTUNEET HUOLEHTIMAAN JÄSENKUNTANSA EDUISTA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 6 ONNISTUNUT HUOLEHTIMAAN JÄSENKUNTANSA EDUISTA: SAK (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

SAK:lle kaikkien aikojen paras yleisarvosana

Yleiskuva SAK:sta on pysynyt myönteisenä ja hyvällä tasolla. Järjestön toiminta nähdään kokonaisuudessaan tehokkaana ja 'kunniallisena'. SAK on suomalaisen suuren yleisön silmissä sekä paras edunvalvoja että työnsä puolesta kaikkein arvostettavin.

Suomalaiset antavat SAK:lle sen työstä kaikkien aikojen parhaan arvosanan; peräti 80 prosenttia ilmoittaa olevansa SAK:hon tyytyväinen. Vuosi sitten mitattu edellinen huipputulos oli 73 prosentin luokkaa. Koko mittausaikana SAK:lle arvosanan erittäin hyvä ja melko hyvä antaneiden yhteenlaskettu osuus on muuttunut siten, että kevään 1995 kahden kolmanneksen sijasta nyt neljä suomalaista viidestä suhtautuu siihen vähintään melko suopeasti.

Sosiaalidemokraattien (89 %) näkemys SAK:sta on vielä myönteisempi kuin muiden puolueiden kannattajien. Tosin muidenkin suurempien puolueiden kannattajien selvät enemmistöt (yli 75 %) esittävät järjestöstä positiivisia arvioita. Keskimääräistä heikommät arviot SAK saa mm. MTK:n ja SY:n jäseniltä sekä maatalousyrittäjiltä; heistäkin tosin kaksi kolmesta antaa SAK:lle myönteisen arvion.

Jokseenkin yksiselitteisen hyvät arvosanat SAK saa jäsentensä ansiotason turvaamisesta (75 %) sekä työajoista ja lomista sopimisesta (75 %). Useampi kuin joka toinen antaa hyvän arvosanan lisäksi jäsenpalvelu- ja työehtojen tarjoamisesta (66 %), toiminnasta työpaikoilla sekä jäsenten mielipiteiden huomioonottamisesta. Sen sijaan työttömien asioiden ajamisessa mielipiteet jakautuvat: kritiikkiä ja kiitosta tulee lähes yhtä paljon.

Arviot yksityiskohtaisissa tehtävissä menestymisestä ovat nekin paremmat kuin edellisessä tutkimuksessa. Eniten ollaan menty eteenpäin jäsenten mielipiteiden huomioonottamisessa. SAK on onnistunut aiempaa useamman mielestä myös työttömien asioiden ajamisessa.

Mielikuvat SAK:sta positiivisia

Haastatellut punnitsivat erikseen kymmeneä eri ominaisuutta ja kertoivat, kuinka hyvin tai huonosti ne vastaavat heille henkilökohtaisesti muodostunutta kuvaa SAK:sta.

Kuten aiemmissakin mittauksissa, tulokset muodostuvat "yleisilmeeltään myötäsukaisen positiiviseksi". Kärkeen kipuaa tänäkin vuonna määre *'huolehtii hyvin jäsentensä eduista'*. Neljä viidestä (80 %) pitää tätä SAK:lle tyypillisenä piirteenä. Vaihtoehdon 'erittäin tyypillinen' valitsi tässä yhteydessä joka neljäs (24 %).

Käytännössä yhtä moni (78 %) uskoo, että SAK *'pystyy vastaamaan hyvin ajan haasteisiin'*. Lähes yhtä moni uskoo, että järjestöllä on *'pätevät johtohenkilöt'* (72 %) ja että järjestö on yhteiskunnallisesti vastuuntuntoinen (71 %). Lähes kaksi kolmasosaa suomalaisista (63 %) pitää järjestöä demokraattisena ja enemmistö (56 %) uskoo sen myös huolehtivan naisten asioista.

Sen sijaan väite SAK:n vanhakantaisuudesta jakaa mielipiteet. Vanhakantaisuutta on mielestään huomannut 46 prosenttia, kun 45 prosenttia ei kerro sellaista ha-

vainneensa. Samalla tavoin jakautuvat mielipiteet SAK:n toiminnasta työttömien hyväksi.

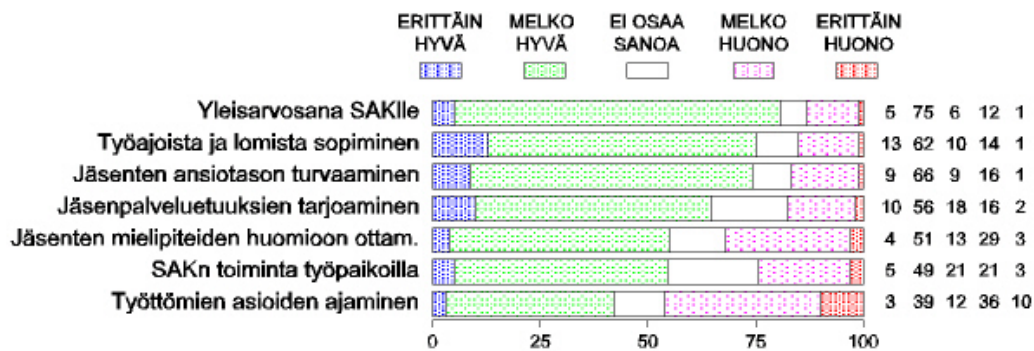
Vain harva arvioi järjestön olevan *'liian joustava ja periksi antava'* (25 %) tai *'heikko'* (18 %).

Kansalaisten usko SAK:n kykyyn vastata ajan haasteisiin on vankistunut jatkuvasti. Kevään 1995 64 prosentista on noustu 78 prosenttiin. Järjestöä pidetään aikaisempaa laajemmissa kansanosissa myös yhteiskunnallisesti vastuuntuntoisena (57 % → 71 %).

Vaikkakin jo 1995 selvä enemmistö (61 %) antoi tunnustusta järjestön 'vetovastuussa' oleville, nyt vielä useampi (72 %) pitää sen johtohenkilöitä pätevinä tehtäviinsä. Lisäksi voidaan todeta, että vaikkakin ajatus SAK:n vanhakantaisuudesta jakaa mielipiteitä, entistä harvempi osoittaa tässä suhteessa järjestöä syyttävällä sormella. Selvempi muutos näkemyksissä ajoittuu kevääseen 2000. Kulunut vuosi on vielä hieman vahvistanut silloin otettua uutta suuntausta.

Työmarkkinailmasto 4/2001

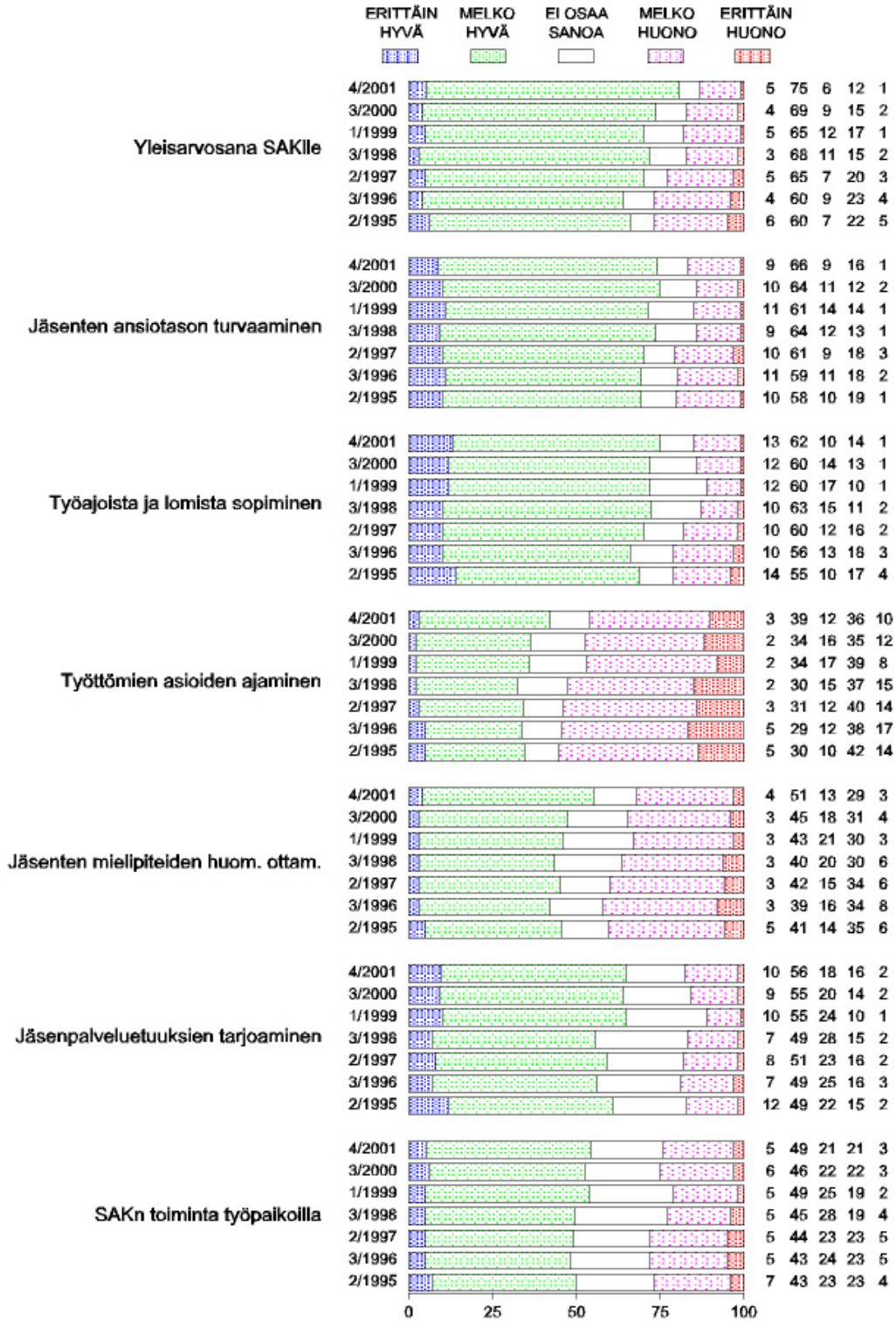
Kuvio 7 ARVOSANAT SAKlle ERÄISTÄ ASIOISTA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 8 ARVOSANAT SAK:lle ERÄISTÄ ASIOISTA (%).

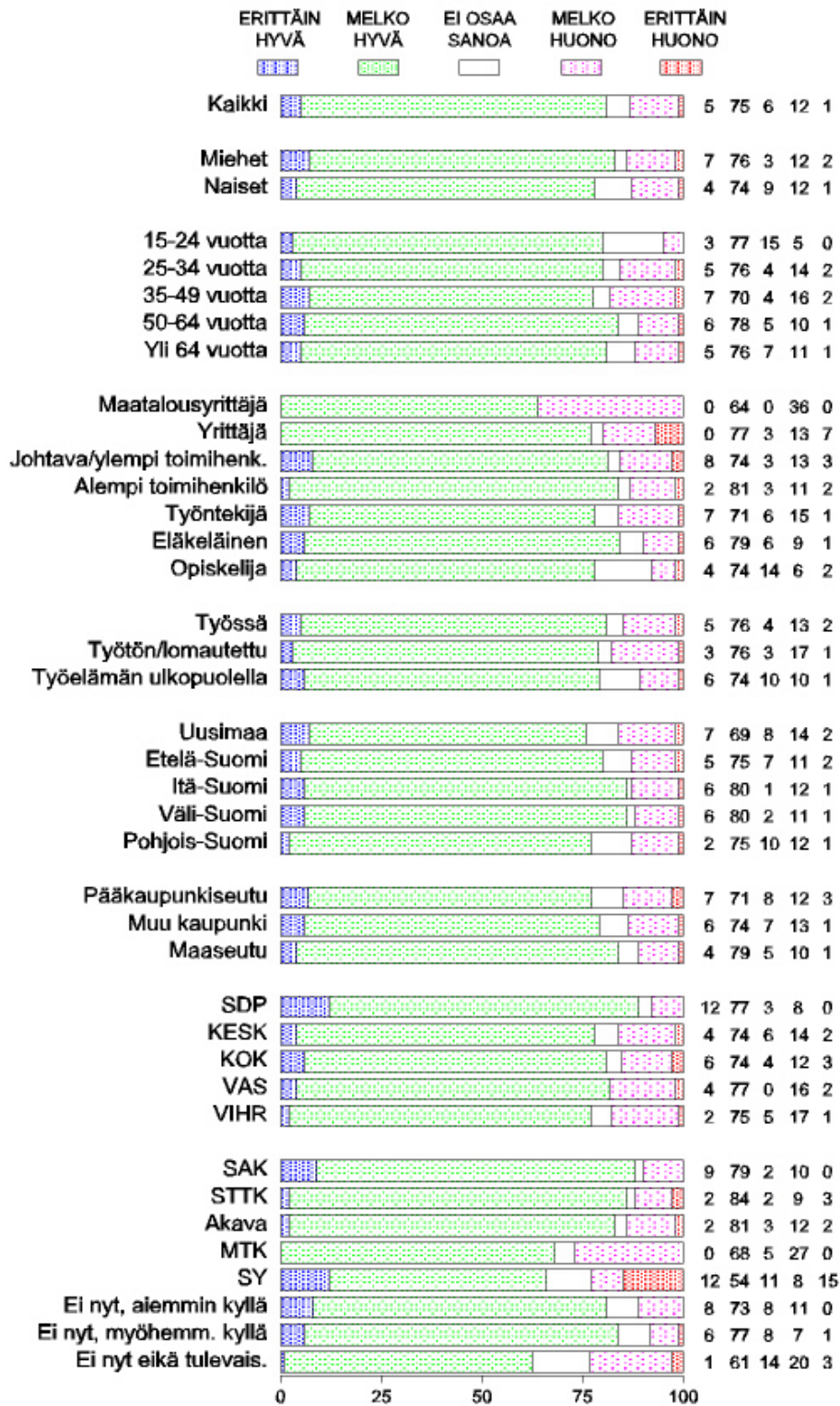

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

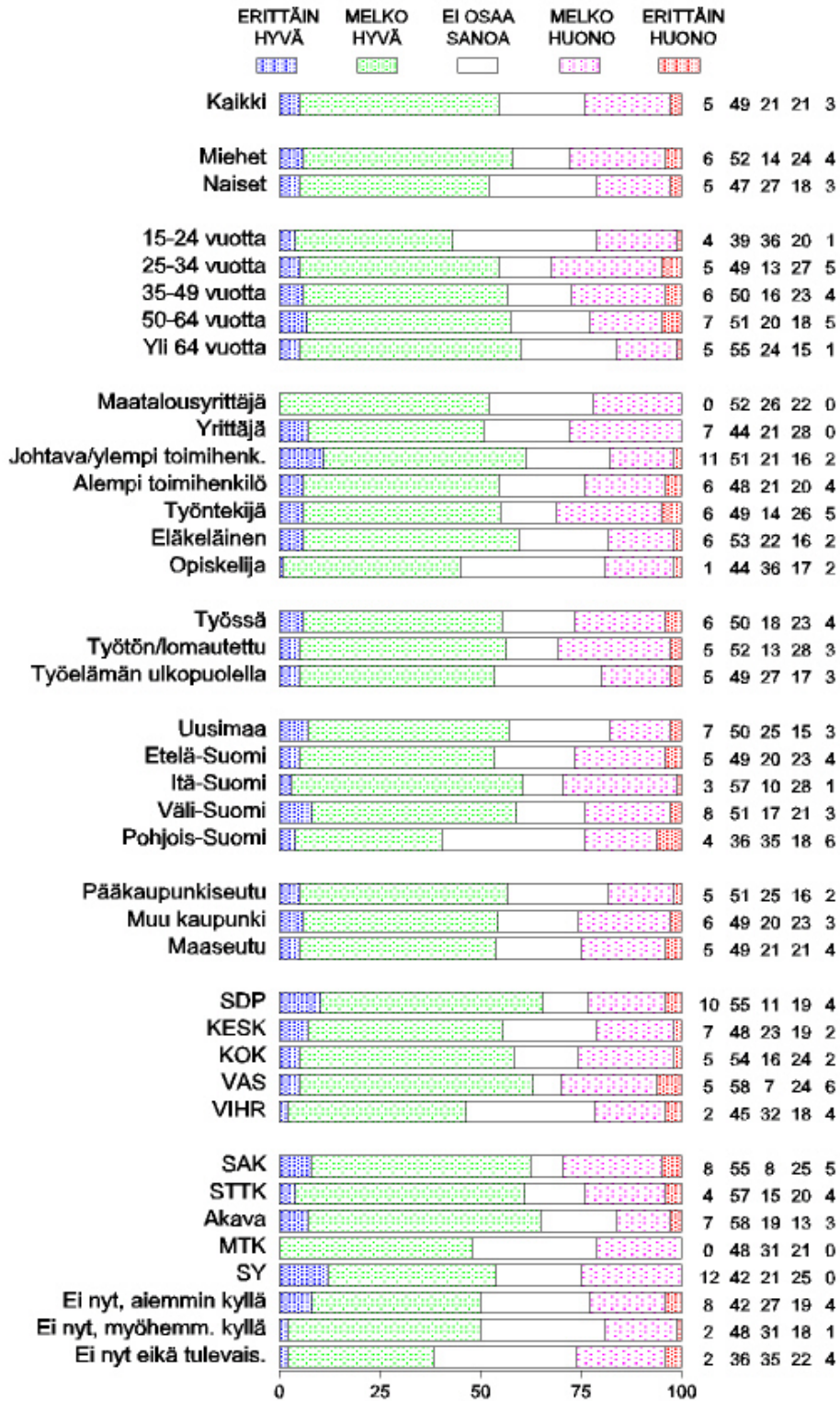
Kuvio 9 ARVOSANAT SAKille: YLEISARVOSANA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

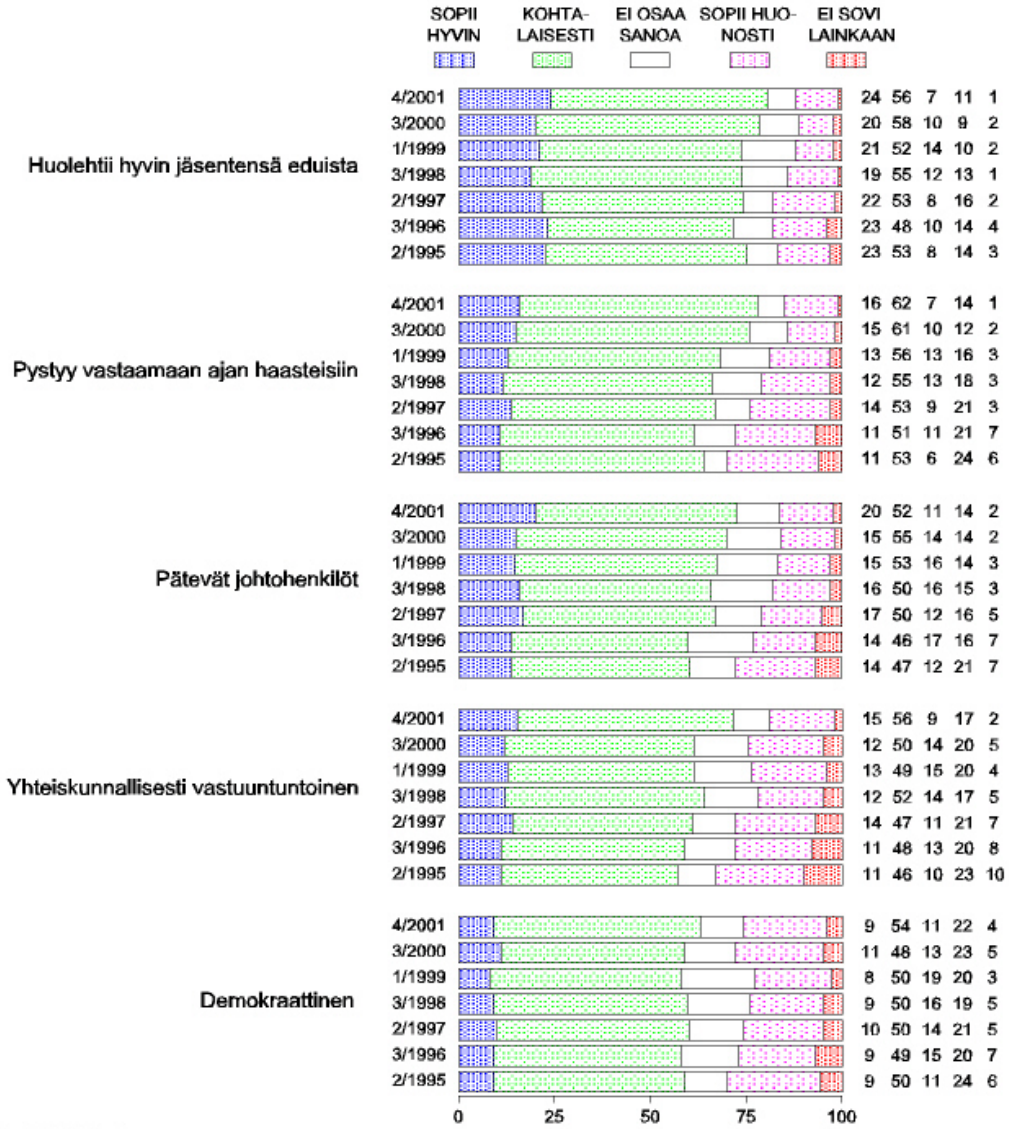
Kuvio 10 ARVOSANAT SAKille: SAKn TOIMINTA TYÖPAIKAL-
LA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

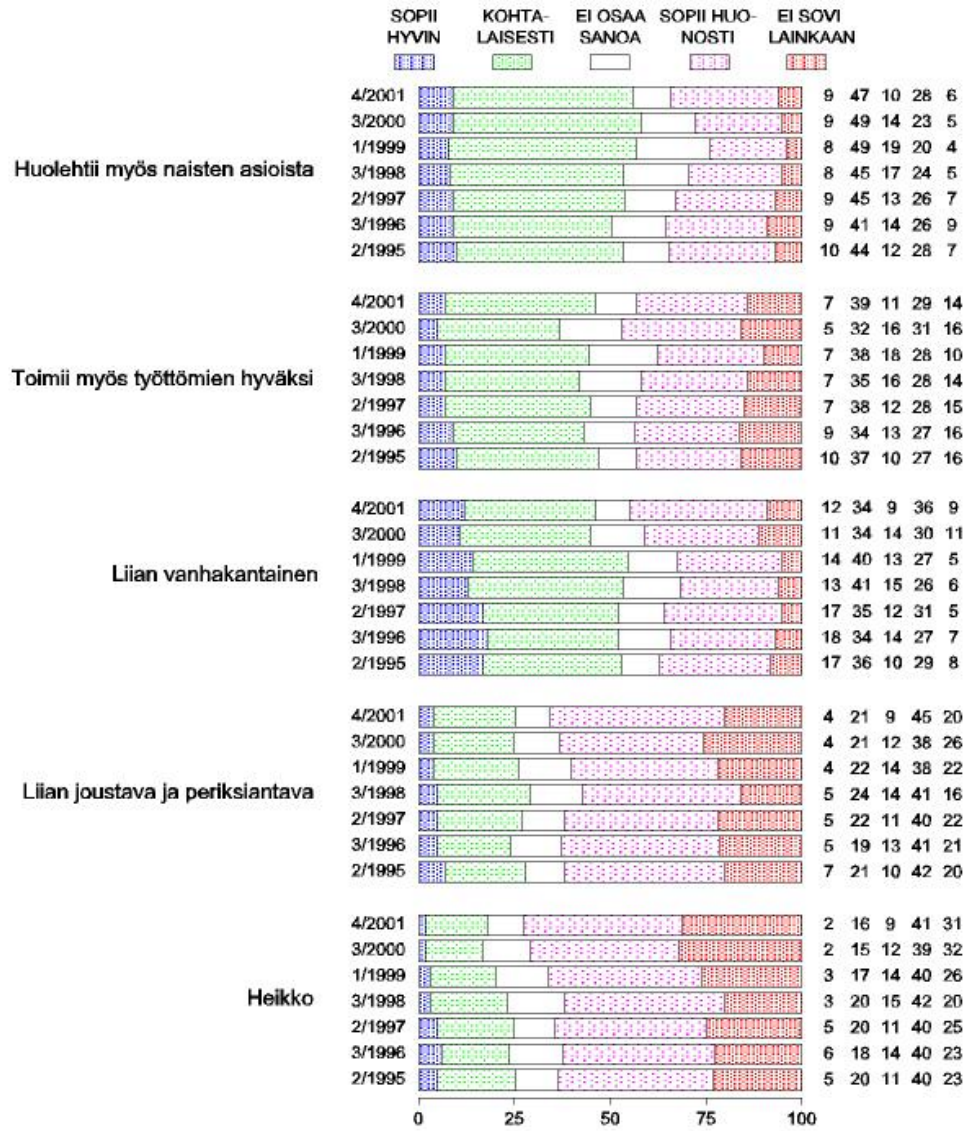
Kuvio 11 KUINKA HYVIN ERI OMINAISUUDET SOPIVAT KUVAAMAAN SAKta (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

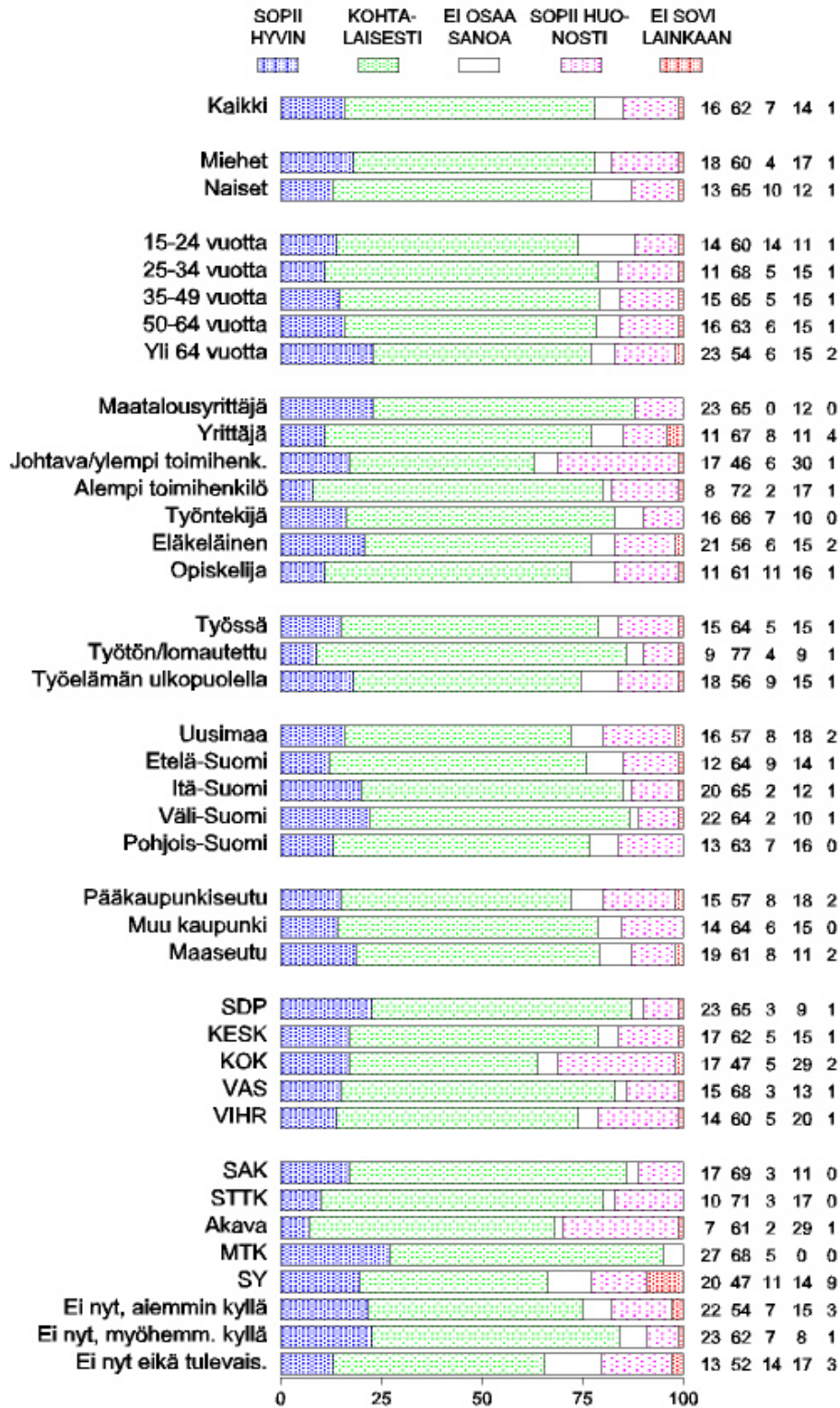
Kuvio 12 KUINKA HYVIN ERI OMINAISUUDET SOPIVAT KUVAAMAAN SAKta (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 13 SAKta KUVAAVAT OMINAISUUDET: PYSTYY VASTAAMAAN AJAN HAASTEISIIN (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Suomalaiset uskovat ay-liikkeen tarpeellisuuteen

Suomalaiset torjuvat yksiselitteisesti näkemyksen, että ”*tänä päivänä ammattiyhdistysliike on yhteiskunnallisen kehityksen turha jarru*” – toista mieltä on peräti 81 prosenttia. Kaikissa väestöryhmissä enemmistö asettuu torjuvalle kannalle. Vain maanviljelijöiden, Kokoomuksen kannattajien, MTK:n ja Suomen yrittäjien jäsenten keskuudesta löytyy edes neljänneksen tai kolmanneksen verran halua yhtyä väittämään – heistäkin tosin kaksi kolmesta on toista mieltä.

Valtaosa suomalaisista katsoo, että ammattiyhdistysliikettä tarvitaan. Kansalaisista 81 prosenttia on enemmän tai vähemmän vakuuttunut siitä, että ”*jos ammattiyhdistysliikettä ei olisi olemassa niin palkansaajille kävisi Suomessa huonosti*”. Kaikissa väestöryhmissä enemmistö (jopa yrittäjien ja yrittäjäjärjestön jäsenten keskuudessa) uskoo, että ilman ammattiyhdistysliikettä palkansaajille kävisi köpelösti. Vahvimmin väitteen allekirjoittavat vasemmistoliiton (97 %) ja SDP:n (92 %) kannattajat, työttömät (90 %) ja SAK:laiset (89 %).

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 14 SUHTAUTUMINEN AY-LIIKETTÄ KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (%).

TÄYSIN SAMAA MIELTÄ	JOKSEEN- KIN SAMAA MIELTÄ	EI OSAA SANOA	JOKSEEN- KIN ERI MIELTÄ	TÄYSIN ERI MIELTÄ
				

"JOS AMMATTIYHDISTYSLLIKETTÄ EI OLISI OLEMASSA, NIIN PAL-
KANSAAJILLE KÄVISI SUOMESSA HUONOSTI" (%).

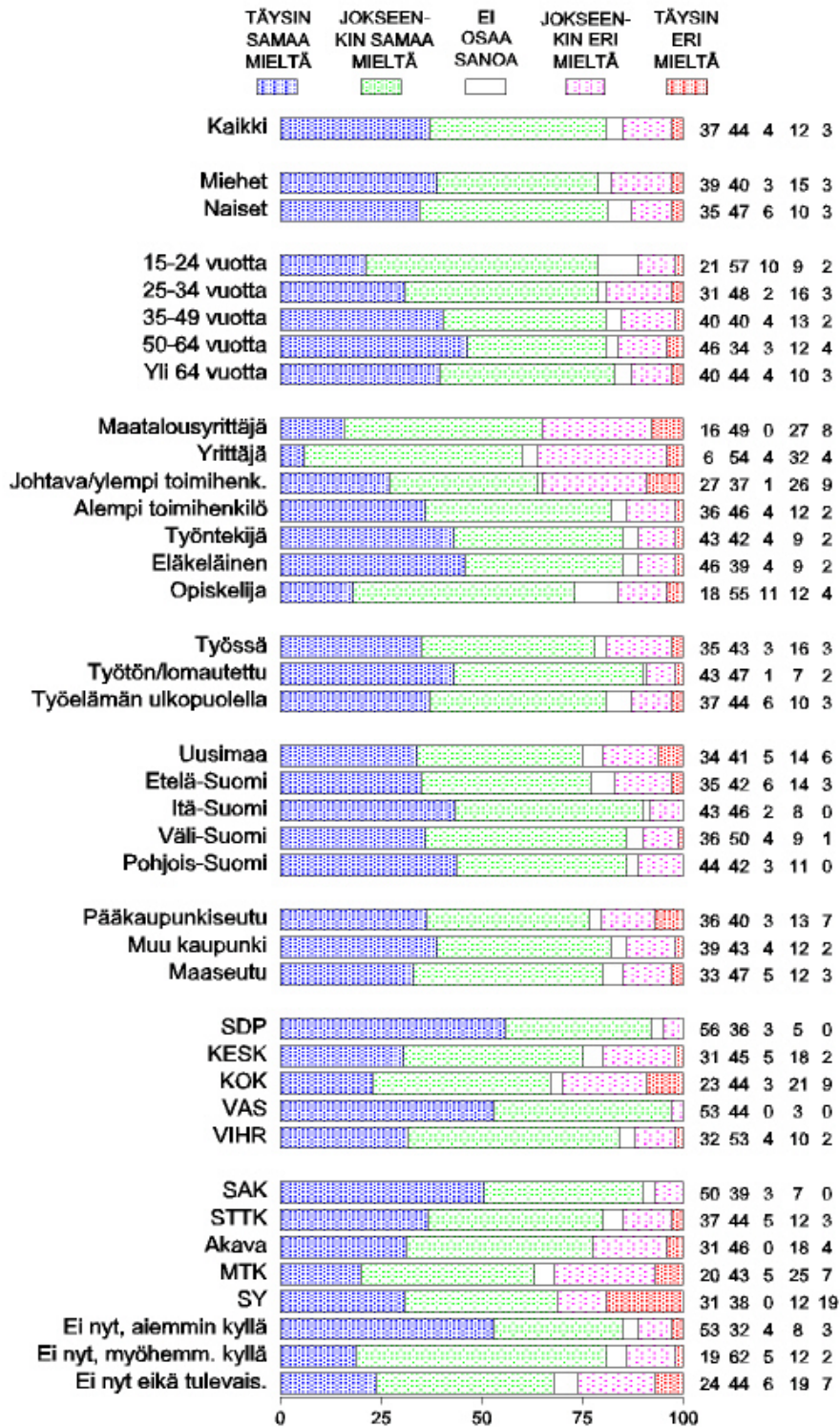
"TÄNÄ PÄIVÄNÄ AMMATTIYHDISTYSLLIKE ON YHTEISKUNNALLISEN
KEHITYKSEN TURHA JARRU" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 15 "JOS AMMATTIYHDISTYSLIIKETTÄ EI OLISI OLEMAS-
SA, NIIN PALKANSAAJILLE KÄVISI SUOMESSA HUO-
NOSTI" (%).

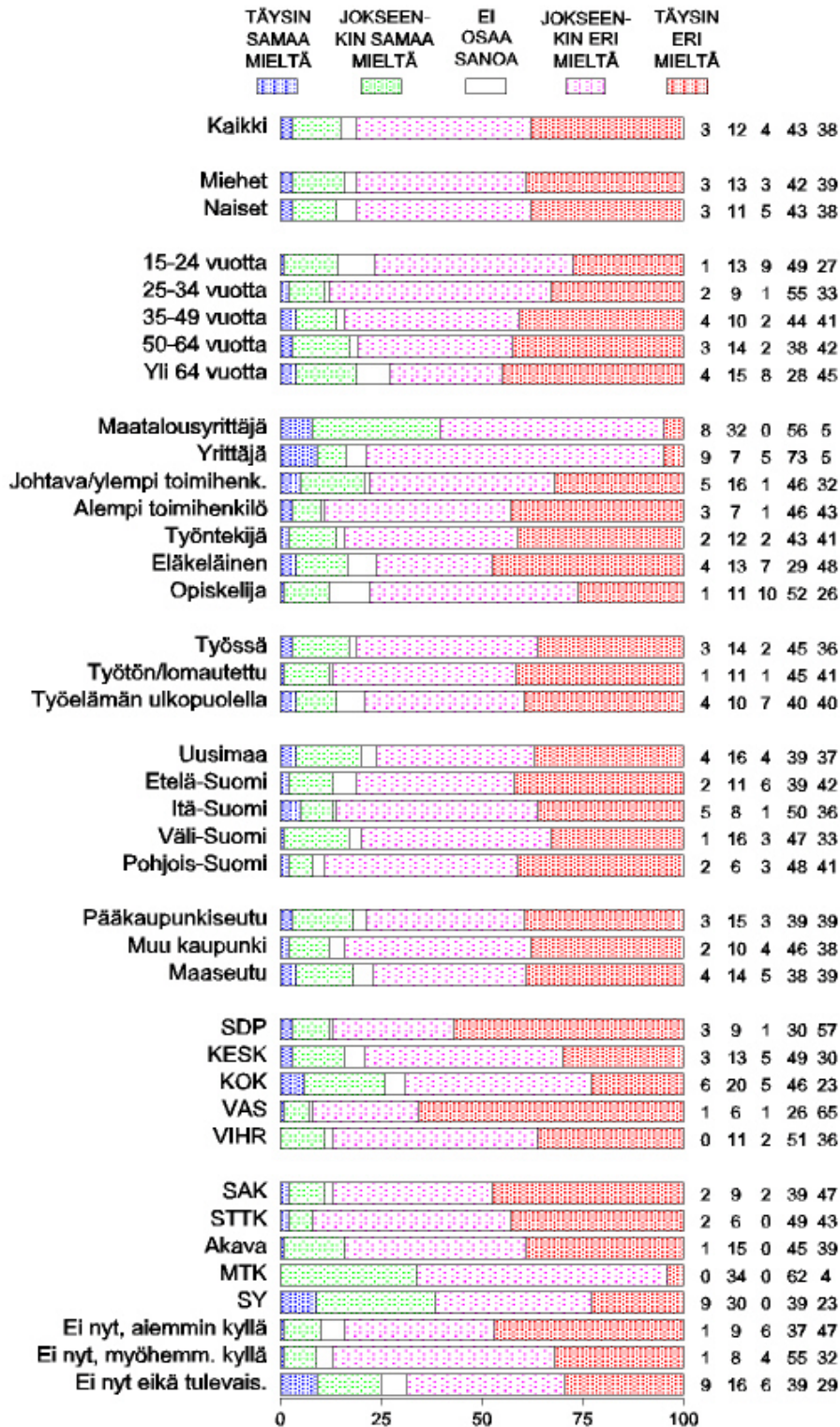

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 16 "TÄNÄ PÄIVÄNÄ AMMATTIYHDISTYSLIIKE ON YHTEISKUNNALLISEN KEHITYKSEN TURHA JARRU" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työelämää ja eettisiä arvoja koskevat mielipiteet

Usko työehtosopimukseen ennätysvoimakasta

Suomalaiset ovat hyvin yksimielisiä (88 %) siitä, että *"työsuhteen vähimmäisehdoista on sovittava työehtosopimuksilla, sillä yksittäinen työntekijä ei pysty tasavertaisesti sopimaan palkastaan työnantajan kanssa."*

Usko työehtosopimusten tarjoaman vähimmäissuojan merkitykseen on pysytellyt hyvin vakaana aina vuodesta 1995 lähtien, mutta on keväällä 2001 kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla. Koskaan aiemmin yksimielisyys työehtosopimisen puolesta ei ole ollut aivan näin suurta: vaikka muutokset ovat olleet vähäisiä ja pysyneet tilastollisen virhemarginaalin sisällä, kahdella mittarilla kolmesta saavutettiin tällä kertaa ääriarvo.

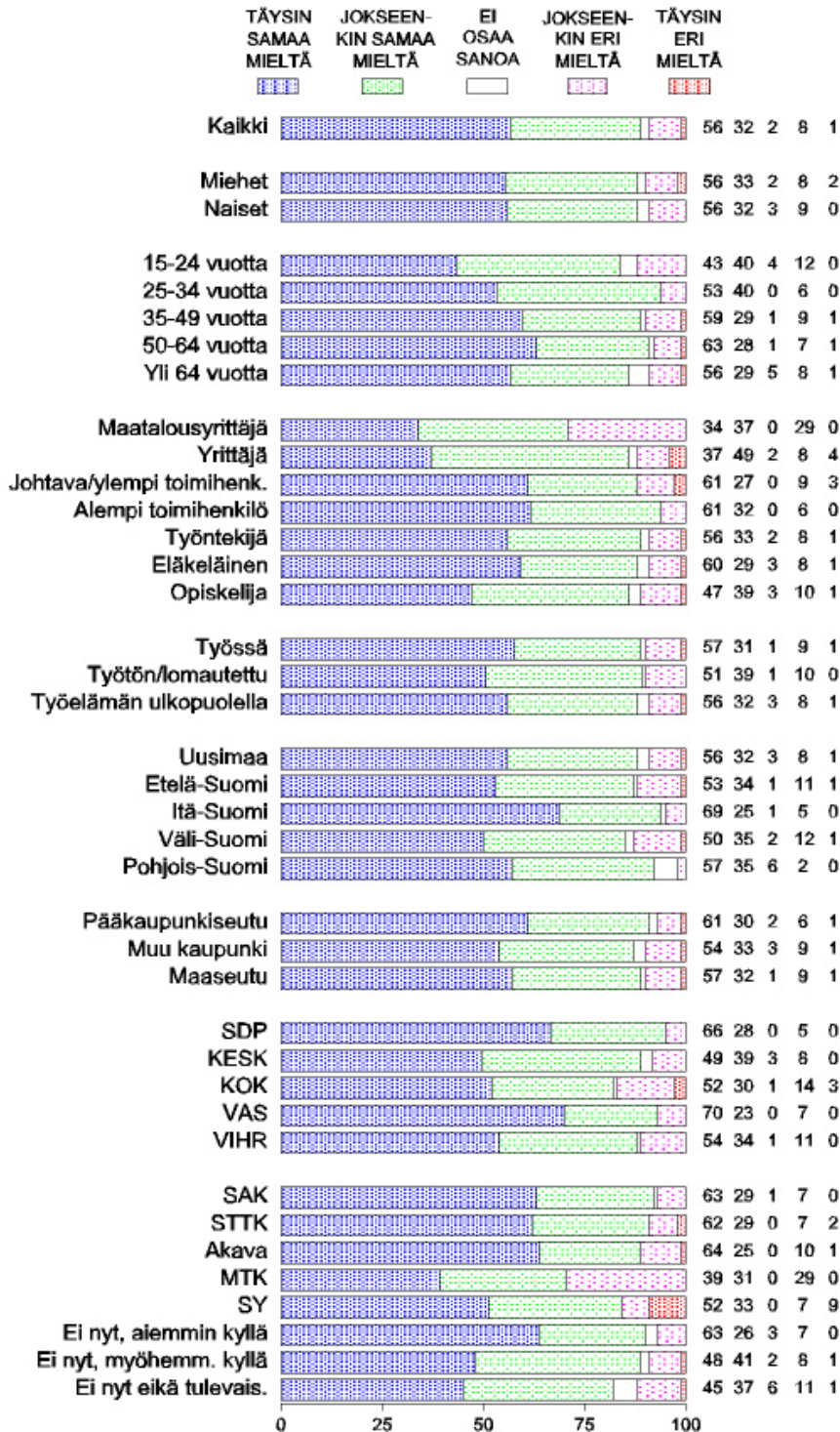
Työsuhteen vähimmäisehdoista on kansalaisten mielestä sovittava työehtosopimuksilla, koska työntekijöiden koetaan jäävän heikoille, jos sopiminen siirtyisi kokonaisuudessaan työpaikoille – näin ajattelee kolme neljästä (73%) suomalaisesta. Selvä vähemmistö (38 %) olisi valmis antamaan työnantajille oikeuden *"palkata työntekijöitä työsuhteeseen niillä ehdoilla, joilla työntekijät henkilökohtaisesti suostuvat töitä tekemään ilman mitään työehtosopimuksia"*. Enemmistö on kuitenkin vastaan (60 %).

Työehtosopimusten merkitys tunnustetaan kaikissa väestöryhmissä. Enemmistö kaikissa väestöryhmissä vaatii työsuhteen vähimmäisehtojen sopimista työehtosopimuksin. Pienet erot syntyvät asiasta vakuuttuneisuuden asteen perusteella eli siitä keskittyvätkö vastaukset vaihtoehtoon 'täysin samaa mieltä' vai 'jokseenkin samaa mieltä'.

Keskimääräistäkin voimakkaammin työehtosopimista puolustavat sosiaalidemokraatit, Vasemmistoliiton kannattajat, alemmat toimihenkilöt ja työntekijät, kaupungeissa asuvat sekä STTK:n ja SAK:n jäsenet, mutta myös valtaenemmistö mm. keskustan ja kokoomuksen sekä Suomen Yrittäjien jäsenistö pitää tärkeänä, että työsuhteen vähimmäisehdoista sovitaan työehtosopimuksin.

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 17 "TYÖSUHTEEN VÄHIMMÄISEHDOISTA (esim. palkat ja irtisanomisajat) TULEE SOPIA TYÖEHTOSOPIMUKSILLA, SILLÄ YKSITTÄINEN TYÖNTEKIJÄ EI PYSTY TA-SAVERTAISESTI SOPIMAAN PALKASTAAN TYÖNAN-TAJAN KANSSA" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

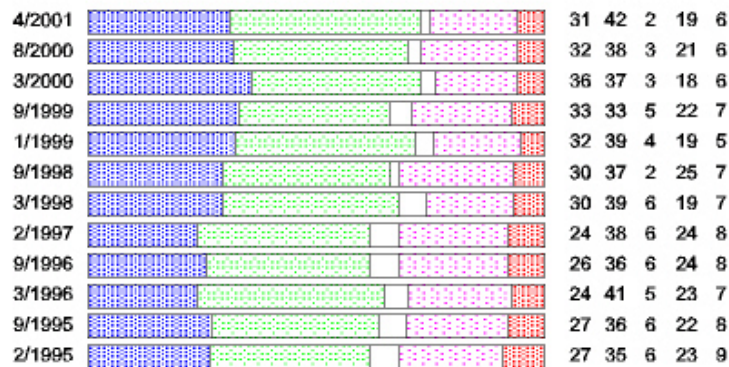
Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 18 SUHTAUTUMINEN TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIIN EHDOTUKSIIN (%).

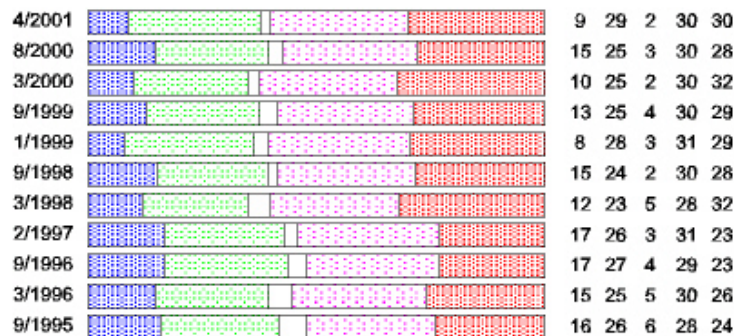
TÄYSIN SAMAA MIELTÄ   JOKSEENKIN SAMAA MIELTÄ   EI OSAA SANOA   JOKSEENKIN ERI MIELTÄ   TÄYSIN ERI MIELTÄ

■ ■ ■ ■   ■ ■ ■ ■   □   ■ ■ ■ ■   ■ ■ ■ ■

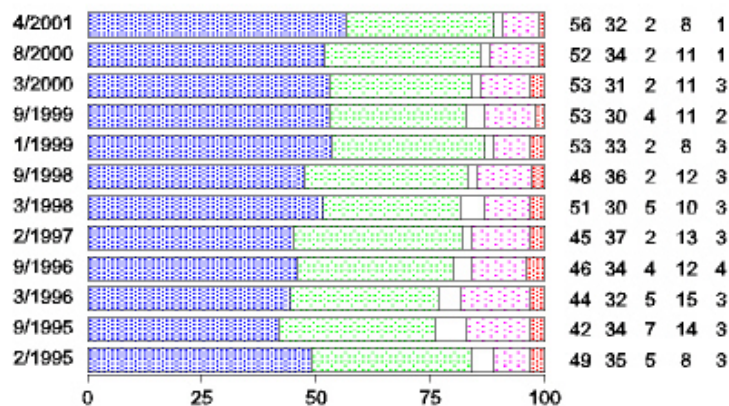
"TYÖNTEKIJÄT OVAT HEIKOILLA, JOS PALKOISTA JA MUISTA TYÖSUHTEEN EHDOSTA SOVITAAN KOKONAISUUDESSAAN TYÖPAIKOILLA"

"TYÖNANTAJILLA PITÄISI OLLA OIKEUS PALKATA TYÖNTEKIJÖITÄ TYÖSUHTEESEEN NIILLÄ EHDOKSILLA (ESIM. PALKAT JA ...), JOILLA TYÖNTEKIJÄT HENKILÖKOHTAISESTI SUOSIVAT TÖITÄ TEKEMÄÄN ILMAN MITÄÄN TYÖEHTOSOPIMUKSIA"

"TYÖSUHTEEN VÄHIMMÄISEHDOSTA (ESIM. PALKAT JA IRTISANOMISAJAT) TULEE SOPIA TYÖEHTOSOPIMUKSILLA, SILLÄ YKSITTÄINEN TYÖNTEKIJÄ EI PYSTY TASAVERTAISESTI SOPIMAAN PALKASTAAN TYÖNANTAJAN KANSSA"

0   25   50   75   100

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työttömyys ei ole työttömien syy

Huolimatta työllisyystilanteen paranemisesta suomalaisten vankka enemmistö (72 %) torjuu väittämän, jonka mukaan *"nykyään on työpaikkoja tarjolla niin paljon, että on ihmisen oma vika, jos työtä ei löydy"*. Vain vajaa kolmasosa (31 %) kansasta arvelee työttömyyden vähintäänkin osittain johdettavan työttömän omasta kyvyttömyydestä tai haluttomuudesta.

Mielipide, jonka mukaan on ihmisen oma vika, jos työpaikkaa ei löydy, näyttää tosin hiukan vahvistuneen viimeksi kuluneen vuoden aikana; vuosi sitten tätä mieltä oli 27 prosenttia. Keskimääräistä enemmän työttömiä syyllistetään pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla. Väestöryhmistä vain yrittäjien (58 %) enemmistö uskoo työttömien olevan syyttä omaan työttömyyteensä, Suomen Yrittäjien jäsenistä tosin niukka enemmistö on toista mieltä (49/52 %).

Kahdeksan kymmenestä huolissaan köyhyydestä

Tutkimuksessa sivuttiin myös ajankohtaista köyhyyskeskustelua. Vain viidesosa (19 %) suomalaisista uskoo köyhyyden poistuneen maastamme taloudellisen kasvun seurauksena. Suomalaisista 81 prosenttia torjuu väittämän, jonka mukaan *"tämän päivän Suomessa ei ole oikeasti mitään köyhyyttä"*.

Enemmistö kaikissa väestöryhmissä pitää selvänä, että Suomessa on todellista köyhyyttä. Optimistisimpia tässä suhteessa ovat Suomen Yrittäjien jäsenet, joista peräti 40 prosenttia pitää köyhyyttä lähinnä myyttinä – heistäkin tosin enemmistö (60 %) on toista mieltä. Köyhyysongelman poistumiseen maastamme uskovat myös hiukan keskimääräistä enemmän maanviljelijät (31 %) sekä eläkeläiset, yrittäjät ja kokoomuksen kannattajat (kaikissa em. ryhmissä 27 %). Alemmat toimihenkilöt, akavalaiset, työttömät ja vihreiden kannattajat puolestaan näkevät köyhyyden olevan edelleen vahvasti keskuudessamme – heistä vain noin joka kymmenes uskoo edes jossain määrin, ettei Suomessa ole oikeaa köyhyyttä. Alueellisesti vähiten köyhyys huolettaa uusmaalaisia (76 %), eniten muualla Etelä-Suomessa (84 %) ja Pohjois-Suomessa (83 %) asuvia.

Kansalaisten enemmistö näyttää odottavan toimenpiteitä köyhyyden vähentämiseksi maassamme. Kaksi kolmasosaa (75%) kansalaisista sanoo tutkimuksessa, että *"köyhyydestä on paljon puhuttu mutta mitään todellisia toimia ei ole sen puolesta tehty"*. Myös tästä ovat kaikki väestöryhmät yksimielisiä. Vahvimmin tätä mieltä ovat MTK:laiset (96 %) ja vasemmistoliittolaiset (92 %) – mutta myös kaksi kolmasosaa (65 %) toista ääripäätä edustavista yrittäjistä ja kokoomuksen kannattajista on tätä mieltä.

Suomalaisten mielipiteet jakaantuvat voimakkaasti kahtia suhtautumisessa kansalaispalkkaan. Noin puolet (47%) kansalaisista sanoo, että heidän olisi vaikea hyväksyä sitä, että naapuri jäisi joka aamu kotiin ja eläisi verovarjoista rahoitetulla kansalaispalkalla. Niukka enemmistö (51%) taas ei pitäisi tätä ongelmana. Suomalaisten suhtautuminen on pysytellyt muuttumattomana vuodesta 1995.

Ylemmät toimihenkilöt ja eläkeläiset arvioivat muuta väestöä useammin, että heidän olisi vaikea hyväksyä naapurin jääminen kotiin kansalaispalkalla. Eläkeläiset ehkä ajattelevat, että kotiin kansalaispalkalla jäävät eivät vielä ansaitsisi ”eläkeläistymistä”. Ylemmät toimihenkilöt puolestaan saattavat ajatella enemmänkin kansalaispalkan kustannuspuolta; kuka tai ketkä kansalaispalkan maksaisivat. Myös opiskelijoilla on taipumusta muuta väestöä useammin suhtautua kielteisesti ajatukseen, että naapuri jäisi kotiin kansalaispalkalla.

Suomalaisten korkeasta psykologisesta kiinnittymisestä sosiaaliturvaan kieli se, että likimain kaikki (98 %) kansalaiset hyväksyvät sen, että *”mikäli ihminen tekee työnsä, maksaa maksunsa ja veronsa, hän on oikeutettu kohtuulliseen ansioiden mukaiseen turvaan sairauden tai työttömyyden kohdatessa tai siirtyessään eläkkeelle”*.

Valtaosa vaatii ay-liikkeeltä rivakoita toimia tuloerojen tasoittamiseksi

Tuloerojen kasvu huolettaa suomalaisia kaikissa väestöryhmissä. Valtaosa (84%) suomalaisista katsoo, että *”ammattiyhdistysliikkeen pitäisi toimia rivakammin tuloerojen tasoittamiseksi”*. Suomalaisista 70 prosenttia torjuu ajatuksen, että *”mikäli tuloerot kasvaisivat vielä nykyisestään hyötyisi siitä pitkällä tähtäimellä koko yhteiskunta”*. Tuloerojen kasvattamisen siunauksellisuuteen ei uskota missään ryhmässä. Voimakkaimmin tuloerojen kasvattamista vastaan näin kysyttäessä ovat yrittäjät (8 %).

Rivakampia toimenpiteitä ammattiyhdistysliikkeeltä odottavat etenkin työttömät, työntekijät, eläkeläiset, Pohjois-Suomessa asuvat sekä Vasemmistoliiton, SDP:n ja Vihreiden kannattajat. On kuitenkin tähdennettävä, että eri väestöryhmien välillä ilmenee lähinnä aste-eroja suhtautumisessa. Kuvaavaa on se, että jopa yrittäjistä 80 prosenttia vaatii ammattiyhdistysliikkeeltä riuksempia otteita tuloerojen tasoittamiseksi. Vähiten huolissaan tuloeroista ovat kokoomuslaiset, joista heistäkin kaksi kolmesta (62 %) kannustaa ay-liikettä rivakampiin otteisiin.

Enemmistö kannattaa ay-vihamielisten yritysten boikotointia

Enemmistö suomalaisista ilmoittaa olevansa hyvinkin kiinnostuneita siitä, miten tuotteita tai palveluja tarjoava yritys henkilöstöään kohtelee. Kolme neljästä (75%) ilmoittaa, ettei halua ostaa sellaisen yrityksen tuotteita tai palveluja, joka suhtautuu henkilöstöönsä välinpitämättömästi tai laiminlyö yhteiskunnalliset velvoitteensa. Täysin välinpitämättömiä on vain kolme prosenttia suomalaisista.

Tiedostavimpia tässä suhteessa Suomen yrittäjien jäsenet (94 %) ja yrittäjät yleensäkin (83 %) ylemmät toimihenkilöt (86 %), vihreät (85 %) ja vasemmistoliittolaiset (84 %) sekä 25-34-vuotiaat (83 %). Vähiten merkitystä työnantajan toiminnalla tässä suhteessa on maatalousyrittäjille (58 %) ja kokoomuksen kannattajille (66 %).

Toisella tavoin kysyttäessä kaksi kolmesta (67%) torjuu ajatuksen, ettei välittäisi siitä miten yritys suhtautuu omaan henkilöstöönsä tai millaisia arvoja yritysjohto edustaa, kunhan tuotteet ja palvelut ovat hyviä.

Samanaikaisesti enemmistö (55 %) suomalaisista sanoo, että ”*palkansaajajärjestöjen jäsenten pitäisi boikotoida sellaisen yrityksen tuotteita, joka suhtautuu vihamielisesti ammattiyhdistysliikkeeseen*”. Tällaisen boikottilinjan torjuu kolmannes (36 %) väestöstä.

Palkansaajajärjestöjen jäsenten boikotointilinjaa kannattavat etenkin alemmat toimihenkilöt, työntekijät ja työttömät. Keskusjärjestöjen jäsenistä etenkin SAK:laiset innostuvat tukemaan ajatusta jäsenten ostoboikotista sellaisen yrityksen kohdalla, joka suhtautuu vihamielisesti ammattiyhdistysliikkeeseen. Kuriositeettina mainittakoon, että yrittäjistä 41 prosenttia ja johtavassa asemassa olevista 39 prosenttia suhtautuu myötämielisesti tällaiseen boikotointiajatuksen.

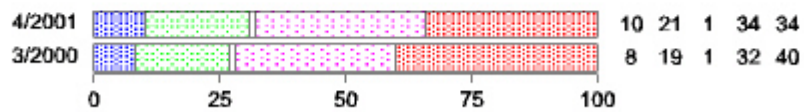
Voimakkaimmin boikotteja vastaan ovat MTK:n jäsenet (24% kannattaa, 71% vastustaa).

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 19 SUHTAUTUMINEN TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIIN EHDOTUKSIIN (%).

TÄYSIN SAMAA MIELTÄ   JOKSEENKIN SAMAA MIELTÄ   EI OSAA SANOA   JOKSEENKIN ERI MIELTÄ   TÄYSIN ERI MIELTÄ

"NYKYÄÄN ON TYÖPAIKKOJA TARJOLLA NIIN PALJON, ETTÄ ON IHMISEN OMA VIKA JOS EI TYÖTÄ LÖYDY (%).

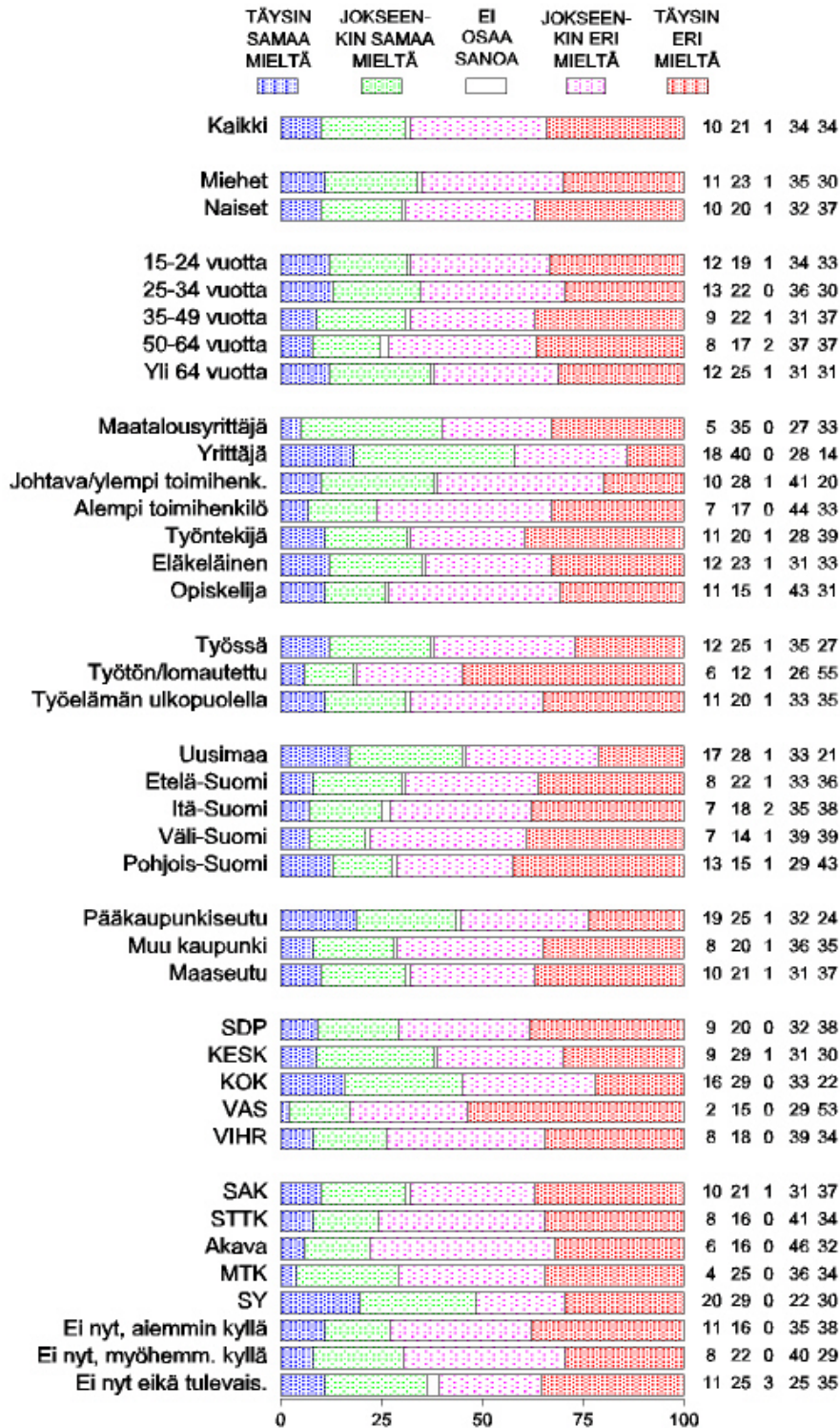

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

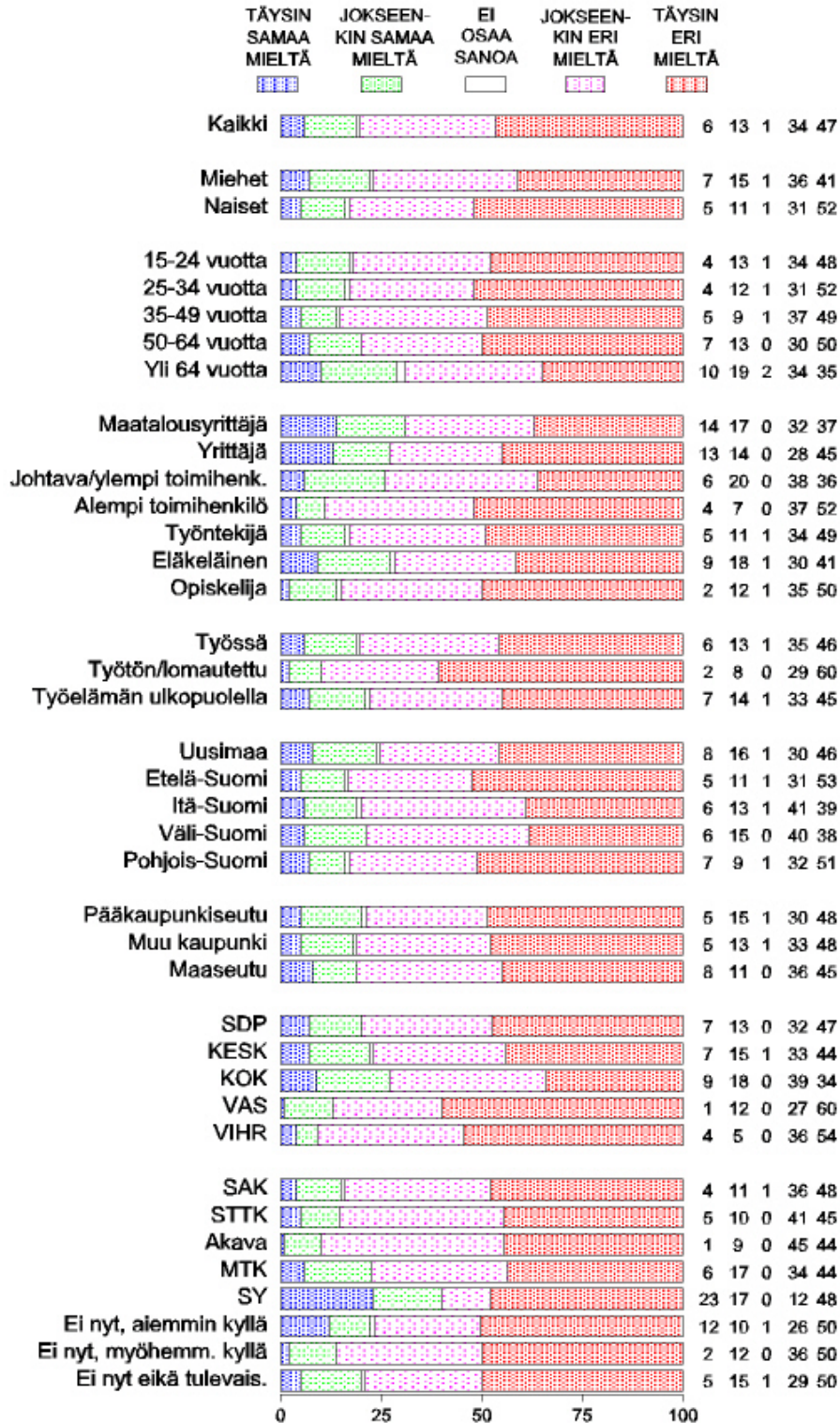
Kuvio 20 "NYKYÄÄN ON TYÖPAIKKOJA TARJOLLA NIIN PALJON, ETTÄ ON IHMISEN OMA VIKA JOS EI TYÖTÄ LÖYDY (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

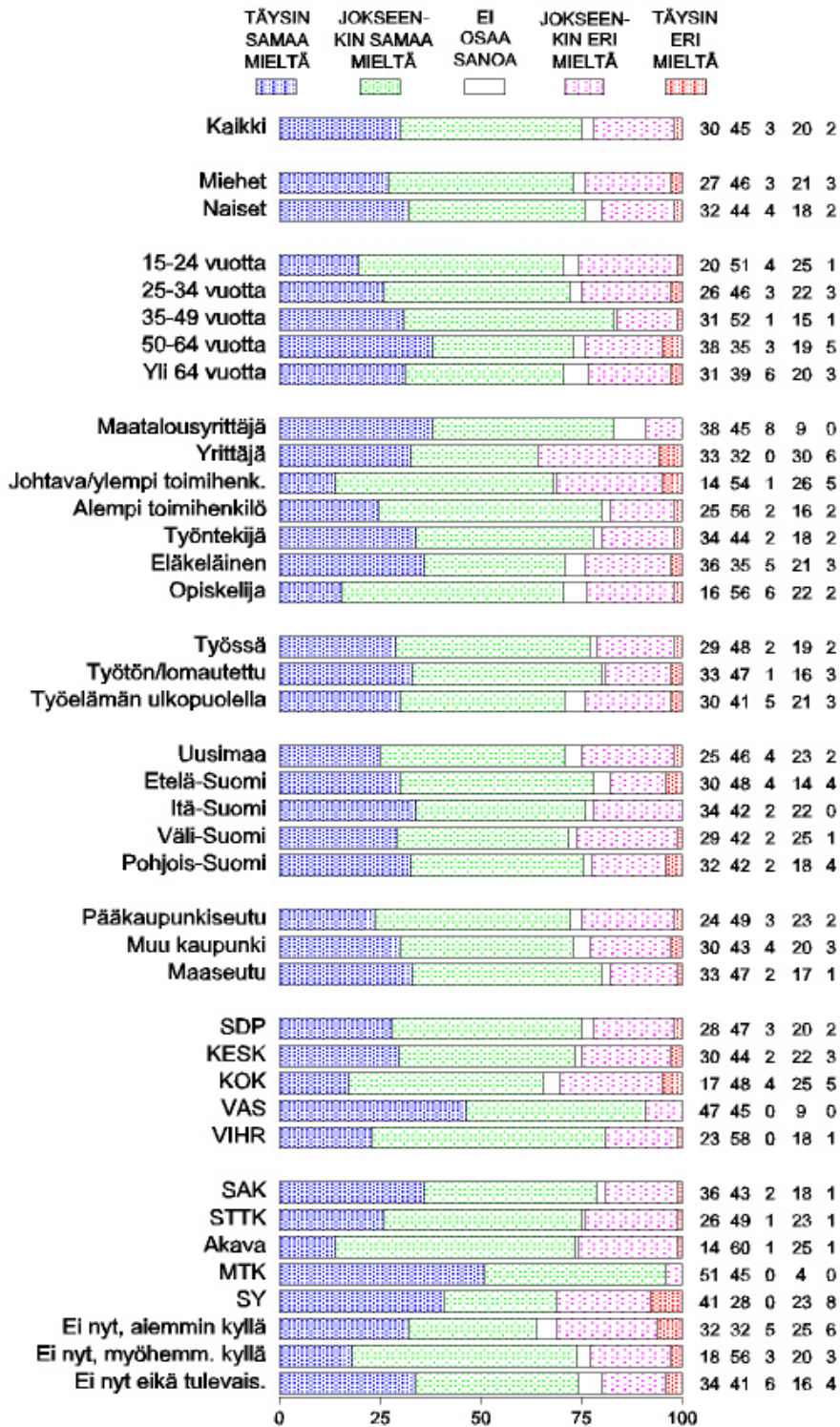
Kuvio 21 "TÄMÄN PÄIVÄN SUOMESSA EI OLE OIKEASTI MITÄÄN KÖYHYTTÄ" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 22 "KÖYHYDESTÄ ON PALJON PUHUTTU MUTTA MITÄÄN TODELLISIA TOIMIA EI OLE SEN PUOLESTA TEHTY" (%).

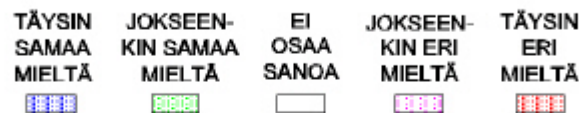

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

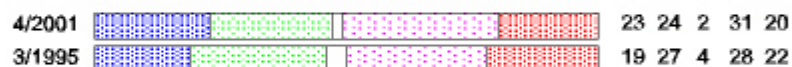
Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 23

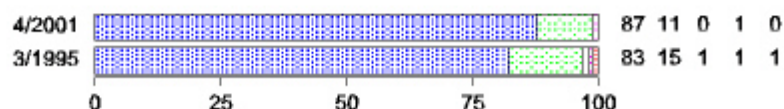
SUHTAUTUMINEN TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIIN EHDOTUKSIIN (%).

- a) "JOS OLISIN ITSE TÖISSÄ, MINUN OLISI VAIKEA HYVÄKSYÄ SITÄ, ETTÄ NAAPURINI JÄISI JOKA AAMU KOTIIN JA ELÄISI VEROVAIROISTA RAHOITETULLA KANSALAISPALKALLA"

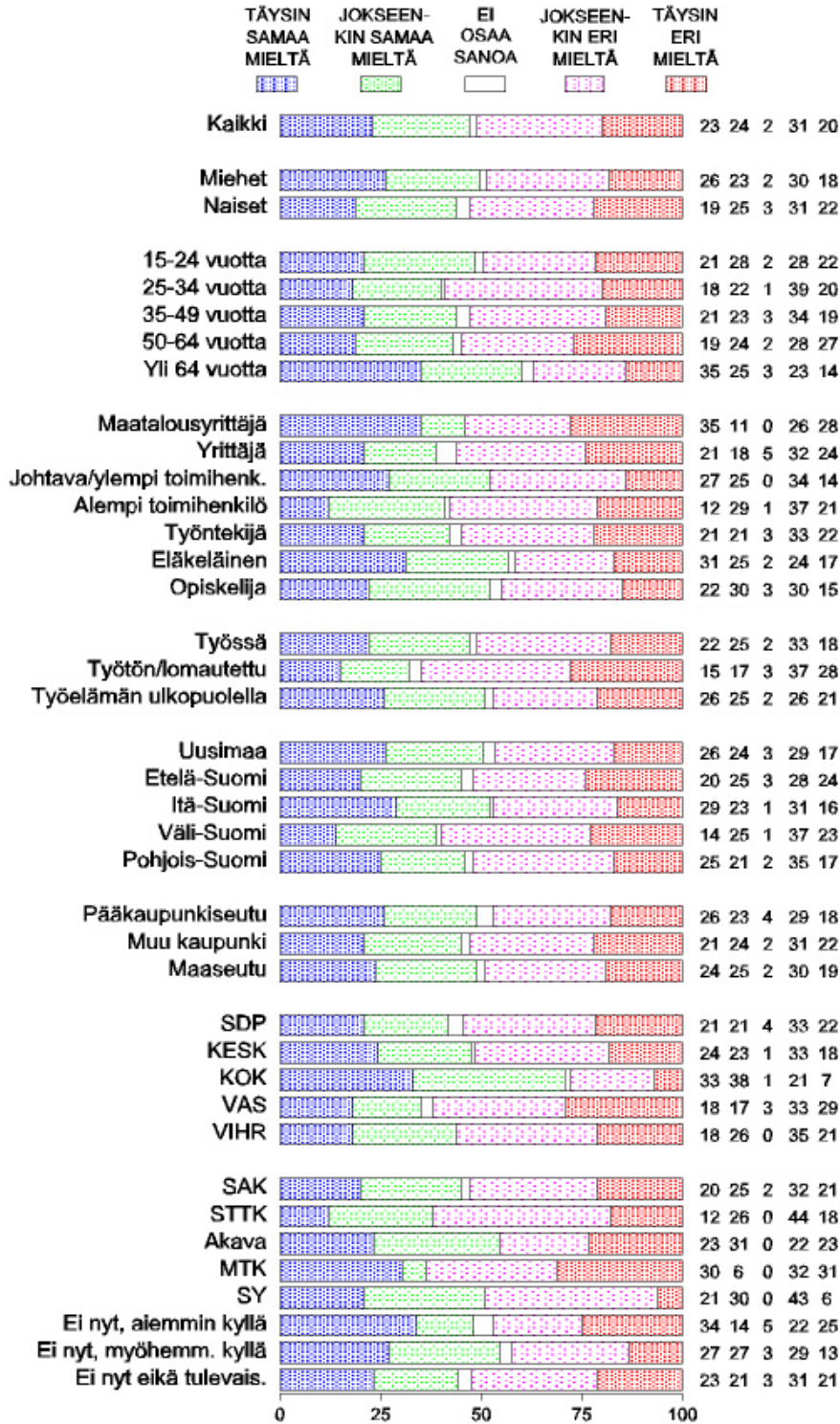
- b) "JOS IHMINEN TEKEE TYÖNSÄ, MAKSAA MAKSUNSA JA VERONSA, HÄN ON OIKEUTETTU KOHTUULLISEEN ANSIOIDEN MUKAISEEN TURVAAN SAIRAUDEN TAI TYÖTTÖMYYDEN KOHDATESSA TAI SIIRTYESSÄÄN ELÄKKEELLE"

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

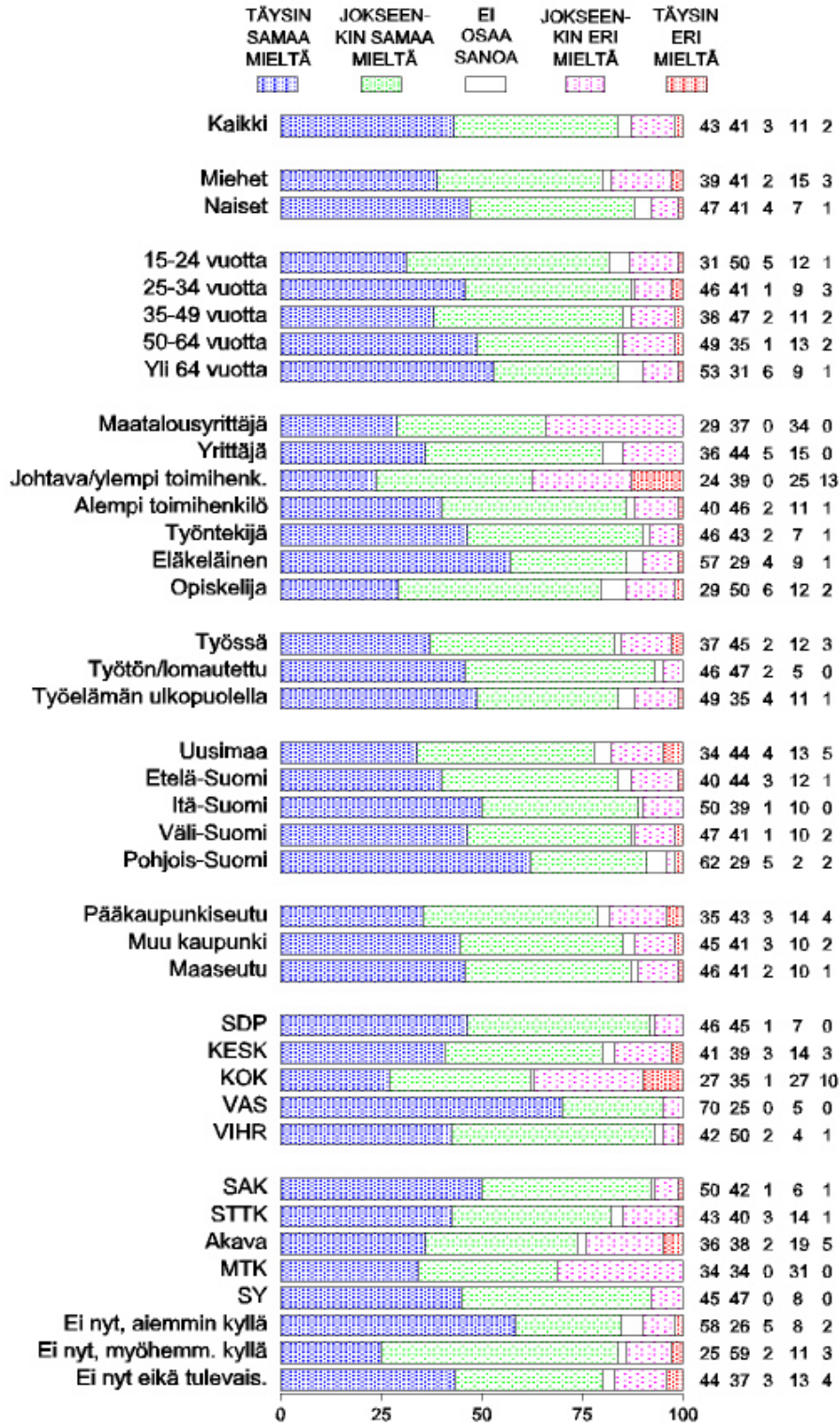
Kuvio 24 "JOS OLISIN ITSE TÖISSÄ, MINUN OLISI VAIKEA HYVÄKSYÄ SITÄ, ETTÄ NAAPURINI JÄISI JOKA AAMU KOTIIN JA ELÄISI VEROVAROISTA RAHOITETULLA KANSALAISPALKALLA" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

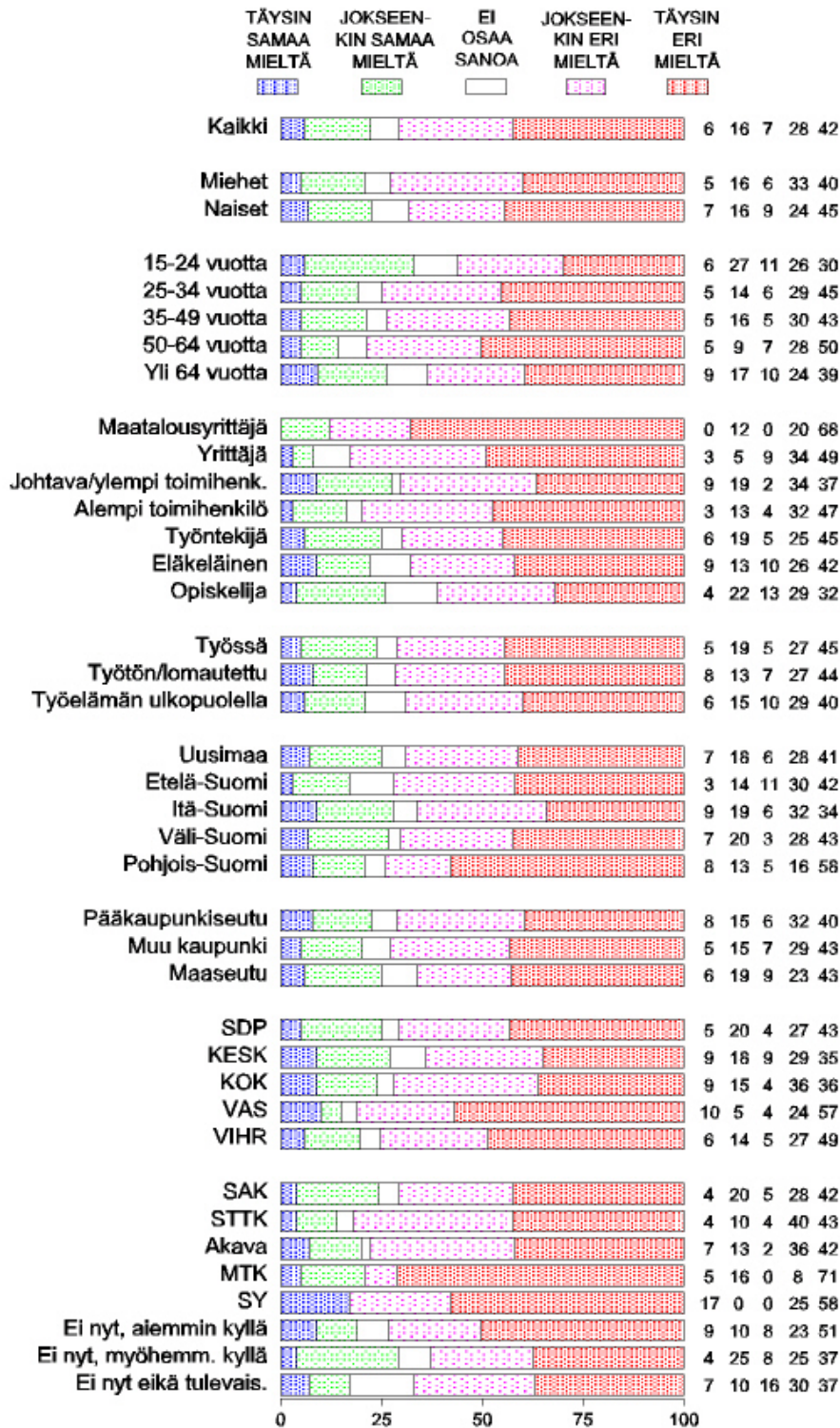
Kuvio 25 "AMMATTIYHDISTYSLIIKKEEN PITÄISI TOIMIA RIVAKAMMIN TULOEROJEN TASOITTAMISEKSI" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

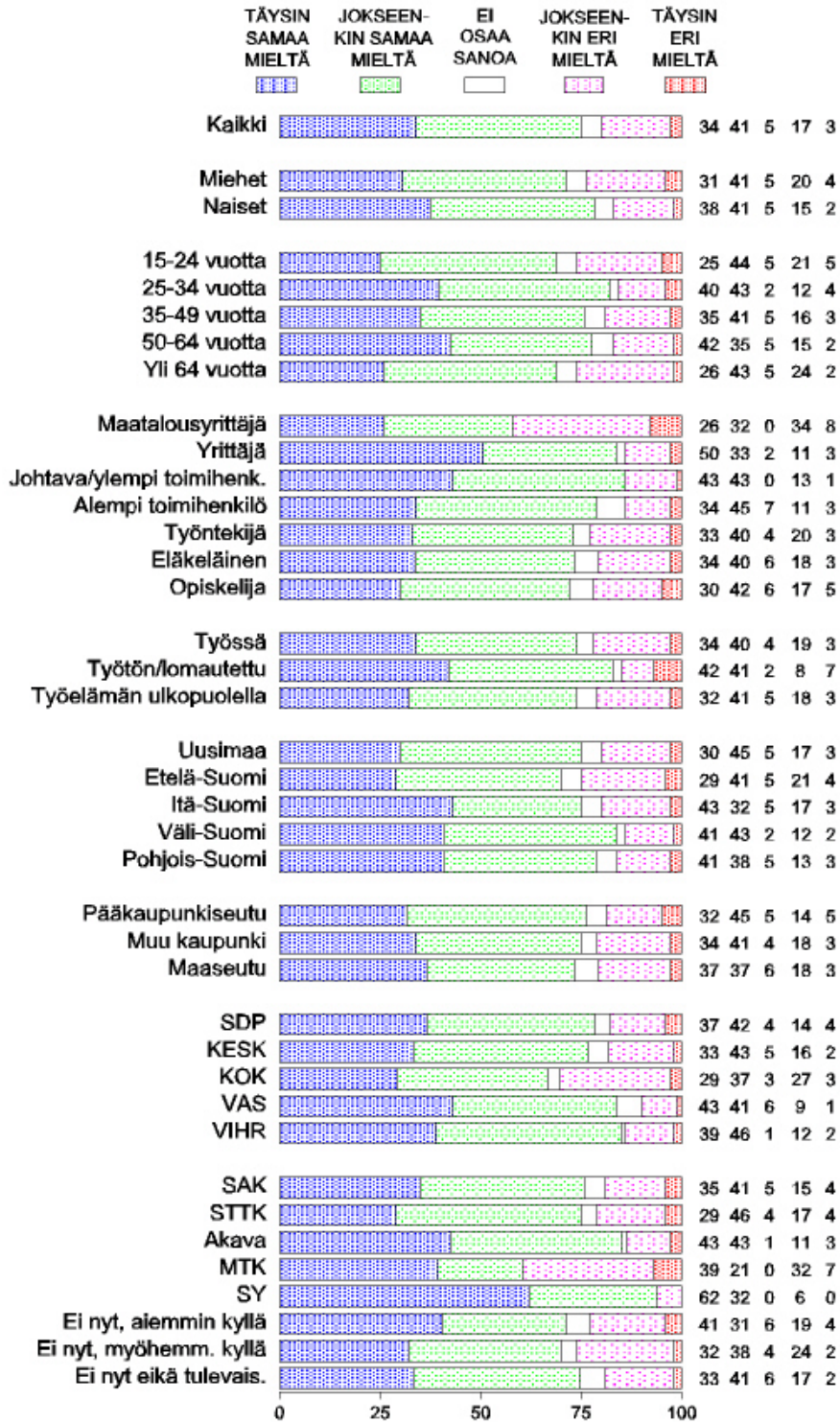
Kuvio 26 "MIKÄLI TULOEROT KASVAISIVAT VIELÄ NYKYISESTÄÄN HYÖTYISI SIITÄ PITKÄLLÄ TÄHTÄIMELLÄ KOKO YHTEISKUNTA" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 27 "EN HALUA OSTAA SELLAISEN YRITYKSEN TUOTTEITA TAI PALVELUITA, JOKA SUHTAUTUU HENKILÖSTÖÖNSÄ VÄLINPITÄMÄTTÖMÄSTI TAI LAIMINLYÖ YHTEISKUNNALLISET VELVOITTEENSA" (%).

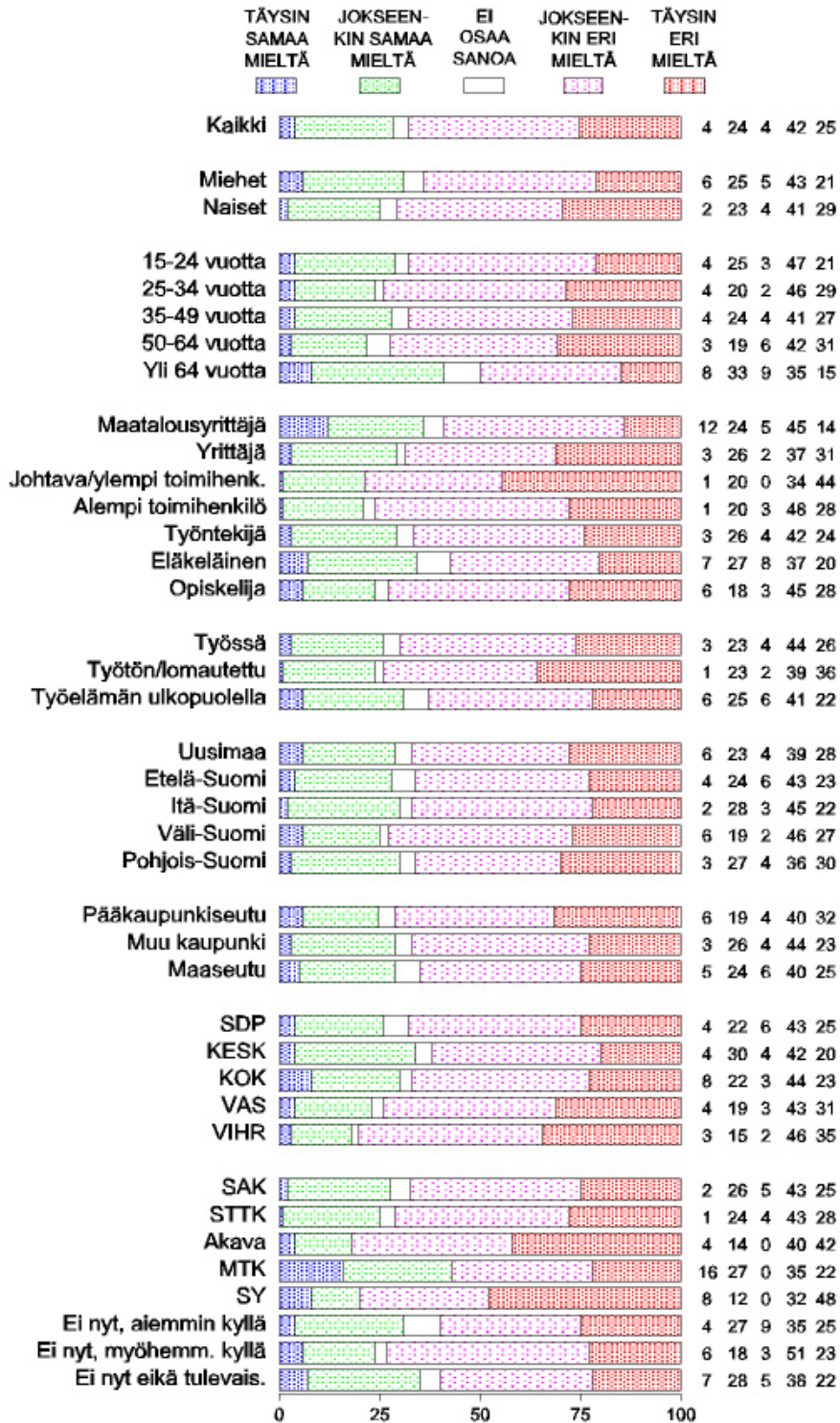

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

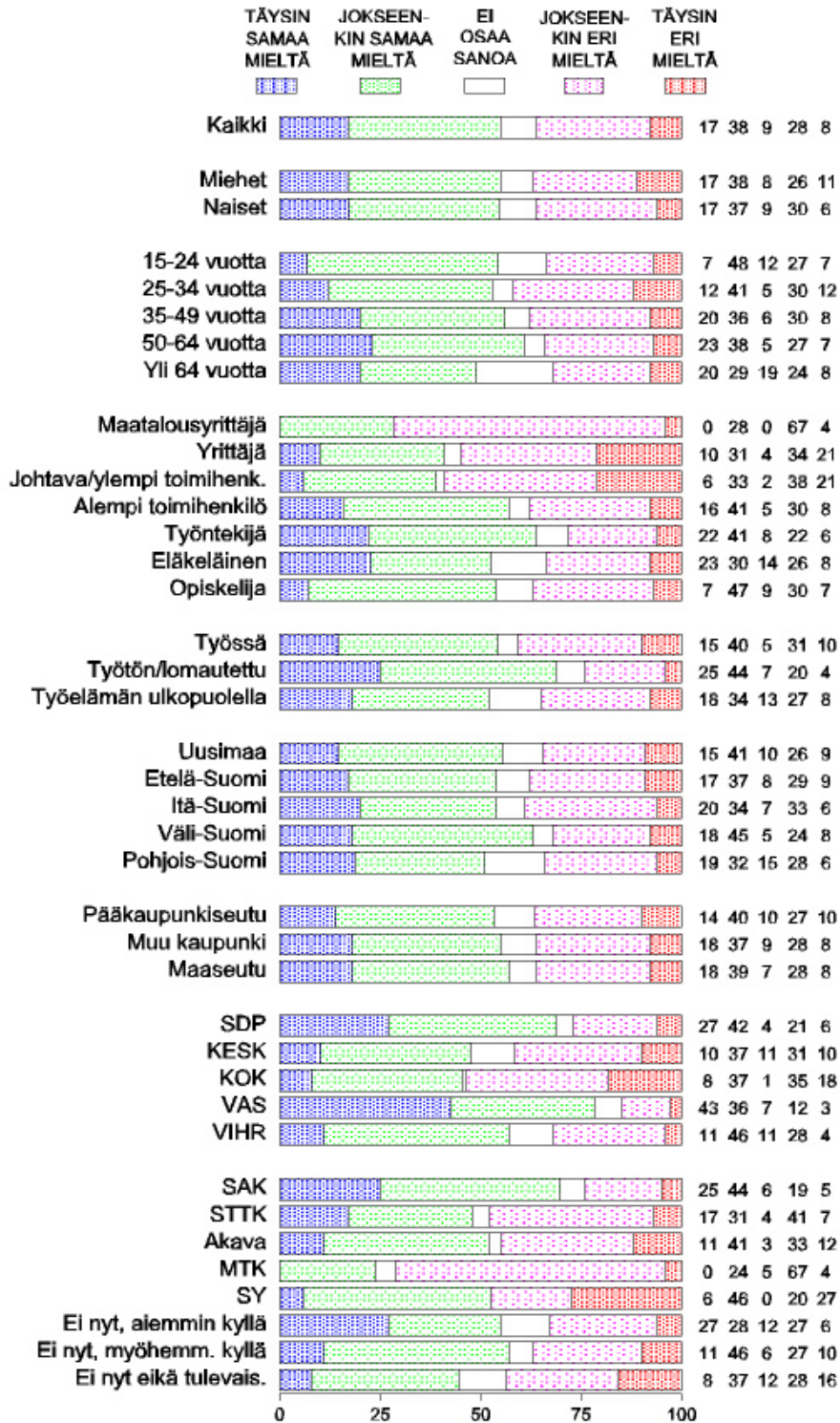
Kuvio 28 "MIKÄLI TUOTTEET JA PALVELUT OVAT HYVIÄ, EN VÄLITÄ SIITÄ, MITEN YRITYS SUHTAUTUU OMAAN HENKILÖSTÖÖNSÄ TAI MILLAISIA ARVOJA YRITYSJOHTO EDUSTAA" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

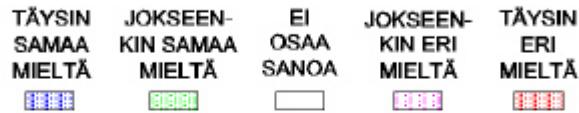
Kuvio 29 "PALKANSAAJAJÄRJESTÖJEN JÄSENTEN PITÄISI BOIKOTOIDA SELLAISEN YRITYKSEN TUOTTEITA, JOKA SUHTAUTUU VIHAMIELISESTI AMMATTIYHDISTYS-
LIIKKEESEEN" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 30 SUHTAUTUMINEN TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIIN EHDOTUKSIIN (%).

"EN HALUA OSTAA SELLAISEN YRITYKSEN TUOTTEITA TAI PALVELUITA, JOKA SUHTAUTUU HENKILÖSTÖÖNSÄ VÄLINPITÄMÄTTÖMÄSTI TAI LAIMINLYÖ YHTEISKUNNALLISET VELVOITTEENSA" (%).

"MIKÄLI TUOTTEET JA PALVELUT OVAT HYVIÄ EN VÄLITÄ SIITÄ MITEN YRITYS SUHTAUTUU OMAAN HENKILÖSTÖÖNSÄ TAI MILLAISIA ARVOJA YRITYSJOHTO EDUSTAA" (%).

"PALKANSAAJAJÄRJESTÖJEN JÄSENTEN PITÄISI BOIKOTOIDA SELLAISEN YRITYKSEN TUOTTEITA, JOKA SUHTAUTUU VIHAMIELISESTI AMMATTIYHDISTYS-
LIIKKEESEEN" (%).

"AMMATTIYHDISTYSLIIKKEEN PITÄISI TOIMIA RIVAKAMMIN TULOEROJEN TA-
SOITTAMISEKSI" (%).

"MIKÄLI TULOEROT KASVAISIVAT VIELÄ NYKYISESTÄÄN HYÖTYISI SIITÄ PITKÄLLÄ
TÄHTÄIMELLÄ KOKO YHTEISKUNTA" (%).

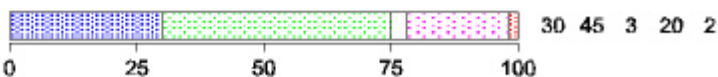
"JOS OLISIN ITSE TÖISSÄ, MINUN OLISI VAIKEA HYVÄKSYÄ SITÄ, ETTÄ NAAPURINI
JÄISI JOKA AAMU KOTIIN JA ELÄISI VEROVAROISTA RAHOITETULLA KANSALAI-
PALKALLA" (%).

"TÄMÄN PÄIVÄN SUOMESSA EI OLE OIKEASTI MITÄÄN KÖYHYTTÄ" (%).

"KÖYHYDESTÄ ON PALJON PUHUTTU MUTTA MITÄÄN TODELLISIA TOIMIA EI
OLE SEN PUOLESTA TEHTY" (%).

0 25 50 75 100

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Suhtautuminen virolaisten maahanmuuttoon

Arviot Viron EU-jäsenyyden vaikutuksista jakavat suomalaisia. Puolet (51 %) ei usko, että Viron EU-jäsenyyden toteutuessa *"virolaiset työntekijät veisivät liian paljon suomalaisten työpaikkoja*. Lähes yhtä moni tuntee kuitenkin uhkaa (45%) suomalaisten työpaikkojen vuoksi.

Suomalaisten huolestuneisuus on lisääntynyt johdonmukaisesti vuodesta 1998 mitä lähemmäksi Viron mahdollista jäsenyyttä tullaan. Kun vuonna 1998 väestöstä vain kolmannes (35 %) arvioi virolaisten vievän liikaa suomalaisten työpaikkoja niin tällä haavaa jo lähes joka toinen on huolissaan tästä mahdollisuudesta.

Keskimäärää enemmän uhkaa kokevat nuoret alle 25 -vuotiaat, työntekijät, työttömät, maaseudulla asuvat sekä SAK:n jäsenet. Vähiten huolissaan suomalaisten työpaikoista ovat johtavassa asemassa olevat /ylemmät toimihenkilöt.

Suomalaisista reilu kolmannes (36%) uskoo, että *"virolaisten suurempi työs-kentely Suomessa vahvistaisi suomalaista kilpailukykyä ja taloudellista hyvinvointia"*. Verrattuna vuoteen 1998 suomalaisten mielipiteet ovat muuttuneet siten, että sekä väittämän hyväksyvien että torjuvien kannanottojen osuus on lisääntynyt. Vailla kantaa olevien määrä on puolittunut vuodesta 1998 (15%→8%).

Kilpailukyvyyn ja taloudellisen hyvinvoinnin vahvistumiseen Viron EU-jäsenyyden myötä uskovat muita enemmän johtavassa asemassa olevat (56 %) sekä pääkaupunkiseudulla (53 %) ja Uudellamaalla (50 %) asuvat. Muissa väestöryhmissä näkemys jää vähemmistöön.

Työmarkkinailmasto 4/2001

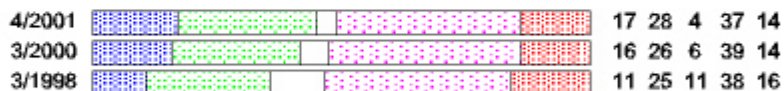
Kuvio 31

SUHTAUTUMINEN VIROLAISTEN MAAHANMUUTTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (%).

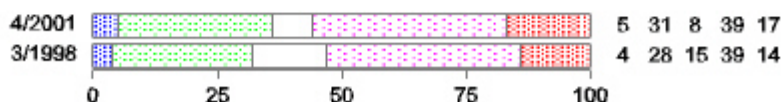
TÄYSIN SAMAA MIELTÄ   JOKSEENKIN SAMAA MIELTÄ   EI OSAA SANOA   JOKSEENKIN ERI MIELTÄ   TÄYSIN ERI MIELTÄ

■ ■ ■ ■   ■ ■ ■ ■   □   ■ ■ ■ ■   ■ ■ ■ ■

"JOS VIROSTA TULEE EUROOPAN UNIONIN JÄSEN, NIIN SUOMEEN MUUTTAVAT VIROLAISET TYÖNTEKIJÄT VIEVÄT LIIAN PALJON SUOMALAISTEN TYÖPAIKKOJA" (%).

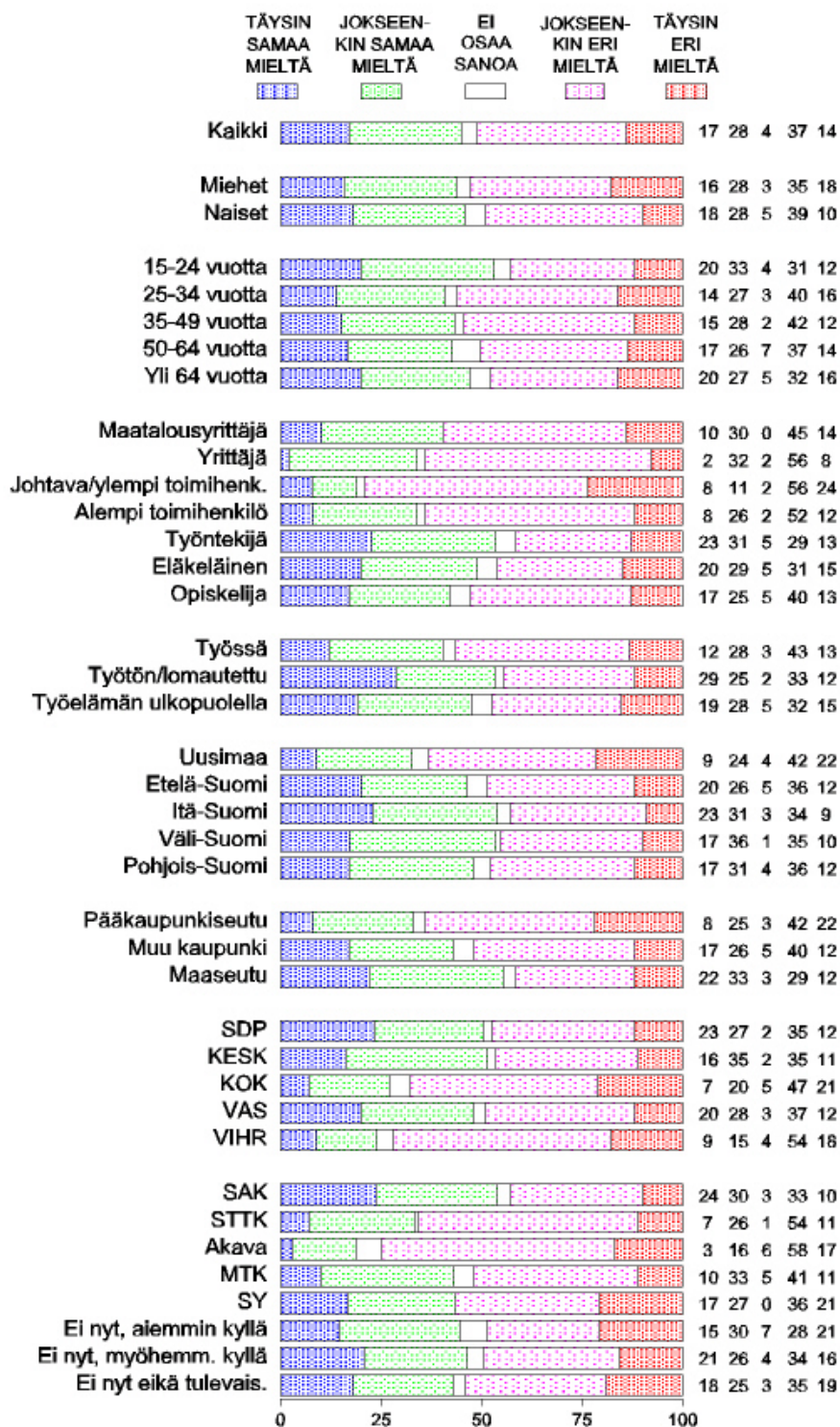
"VIROLAISTEN SUUREMPI TYÖSKENTELY SUOMESSA VAHVISTAIS SUOMALAISTA KILPAILUKYKYÄ JA TALOUDELLISTA HYVINVOINTIA" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

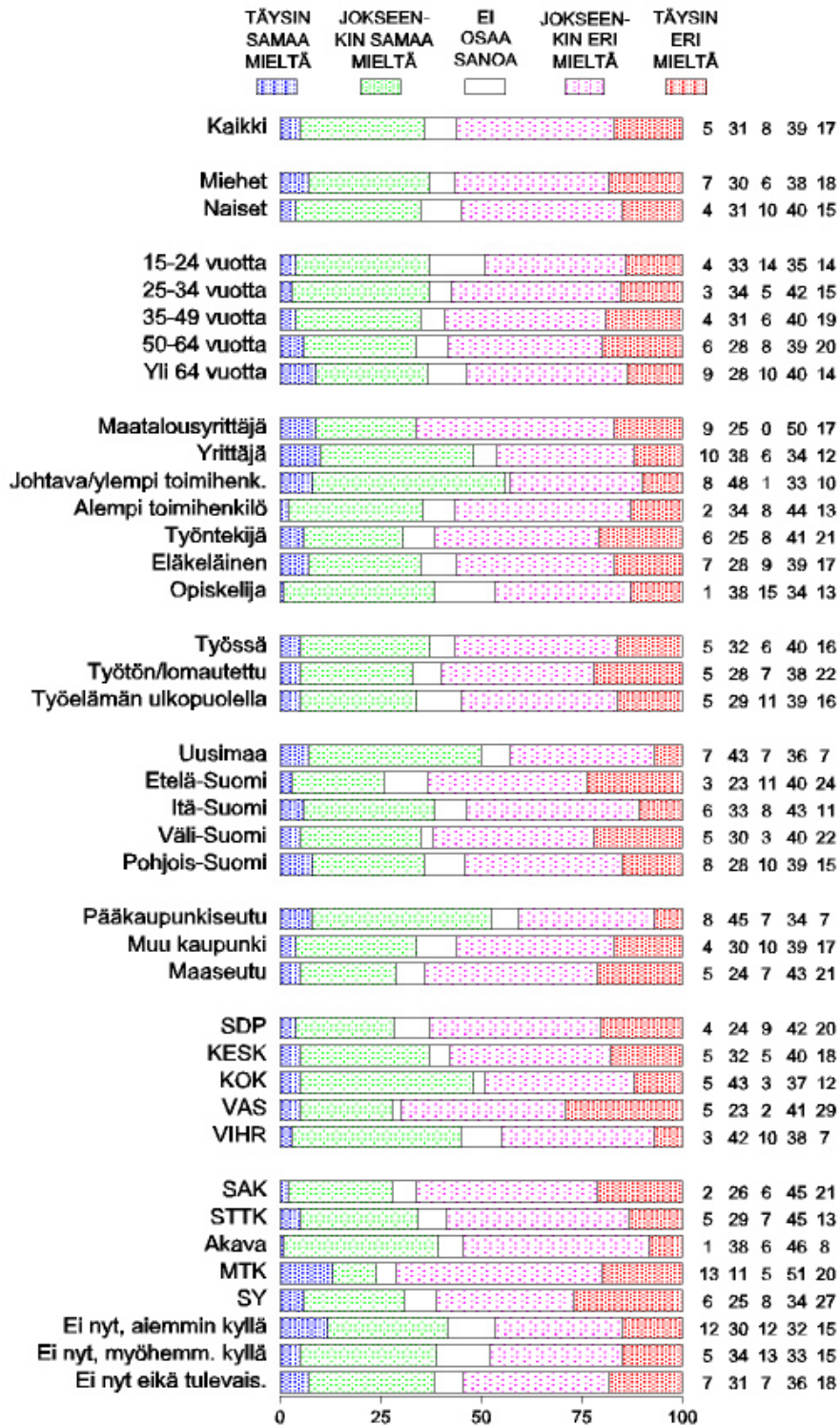
Kuvio 32 "JOS VIROSTA TULEE EUROOPAN UNIONIN JÄSEN, NIIN SUOMEEN MUUTTAVAT VIROLAISET TYÖNTEJÄT VIEVÄT LIIAN PALJON SUOMALAISTEN TYÖPAIKKOJA" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 33 "VIROLAISTEN SUUREMPI TYÖSKENTELEY SUOMES-
SA VAHVISTAISI SUOMALAISTA KILPAILUKYKYÄ JA
TALOUDELLISTA HYVINVOINTIA" (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Tulopolitiikkaa koskevat mielipiteet

Tupo tarpeellinen - korotukset matalapalkka-aloille

Kansalaisten käsityksiä tulopoliittisten ratkaisujen tarpeellisuudesta ja merkityksestä on seurattu jo pitkään. Vuodesta 1995 tehdyissä kaikissa tutkimuksissa selvä enemmistö on asettanut aina tulopoliittisen sopimisen etusijalle. Syksyn 2000 neuvottelukierrosta edeltäneessä tutkimuksessa kaksi kolmesta (66 %) toivoi tulopoliittista kokonaisratkaisua ja liittokohtaisen sopimuksen kannalla oli 24 prosenttia.

Kansalaisilta on kysytty pitkään myös käsityksiä siitä, mitkä asiat ovat todella tärkeitä asetettaessa tavoitteita seuraaville tuloneuvotteluille. Tavoitelistan kärjessä on vuodesta 1995 lähtien ollut työllisyydestä huolehtiminen. Muiksi tärkeiksi asioiksi ovat ihmisten odotuksissa nousseet palkansaajien sosiaaliturvasta huolehtiminen, inflaation hillitseminen, verohelpotukset ja työttömyysturva. Palkankorotukset tärkeimpiin tavoitteisiin listasi joka kolmas (30 %) viime syksyn tutkimuksessa.

Tämänkertaisessa tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan myös jälkikäteen saavutettua tulopoliittista sopimusta. Tutkimuksessa vastaajien tuli ottaa kantaa erilaisiin viime joulukuussa tehtyä tupoa koskeviin luonnehdintoihin.

Yleiskuva tuloksista muodostuu kansalaisten keskuudessa samanaikaisesti tuloratkaisua arvostavaksi ja kehittämisehdotuksia tarjoavaksi. Joulukuun tulosopu oli enemmistön mielestä maamme kokonaistilanteen kannalta tarpeellinen. Kaksi kolmesta (65 %) on tätä mieltä. Samaten varsin moni näkee, että ratkaisulla tavoiteltiin tasapuolisesti yhteistä etua.

Vastaajat lähettävät myös selviä terveisiä, mihin suuntaan he toivovat tuloratkaisua kehitettävän. Valtaosa kansasta toivoo, että palkankorotukset olisivat kohdentuneet enemmän matalapalkka-aloihin. Tätä mieltä on peräti 82 prosenttia suomalaisista.

Ajatus, että korkeasti koulutettujen olisi pitänyt saada enemmän kuin muut, ei vakuuta suomalaisia – vain neljännes (25 %) olisi pitänyt tätä kohtuullisena.

Tulokset ovat mielenkiintoisia, sillä monissa viime vuosien julkisissa puheenvuoroissa on pontevasti vaadittu tuloerojen huomattavaakin kasvattamista ja markkinavoimien vaikutuksen voimistamista. Kansalaismielipiteessä näille linjauksille ei näytä löytyvän tukea; suomalaiset ovat edelleenkin hyvin solidaarisia myös tulopoliittisessa ajattelussaan. Samaa kertoo myös se, että suomalaisten suuri enemmistö (84 %) toivoo ay-liikkeeltä rivakampia toimia tuloerojen tasoittamiseksi (ks. sivu 5).

Jokseenkin yksimielisiä kansalaiset ovat myös siitä, että vaikka myös työttömyysturvaan saatiin tulokierroksella parannusta, eivät työttömät hyötäneet ratkaisusta muiden tavoin. Sopimusratkaisuun kuuluneesta tasa-arvoerästä huolimatta suomalaiset katsovat, että ratkaisu ei lisännyt sukupuolten välistä tasa-arvoa maassamme.

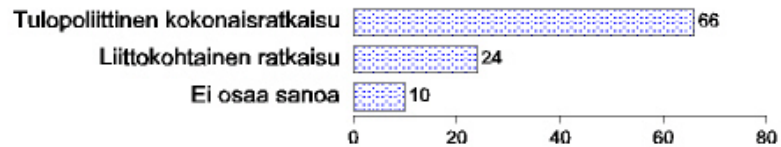
Syksyn sopimuskeskustelussa käytiin iso kamppailu myös palkankorotusten mitoituksesta työnantaja- ja palkansaajajärjestöjen välillä. Merkillepantavaa on, että huhtikuussa 2001 enemmistö kansalaisista on sitä mieltä, että palkankorotukset olisivat voineet olla sovittuja suurempia.

Sopimuksen teon yhteydessä käydyssä julkisessa keskustelussa arvioitiin laajasti, että palkansaajapuoli olisi saanut enemmän tavoitteitaan lävitse kuin työnantajat. Palkansaajapuolen voittoihin kirjattiin mm. ensimmäisen vuoden palkankorotusten taso, indeksiehto, helatorstain työajan lyhennys ja työttömyysturvan parantaminen. Mielenkiintoista kuitenkin on, että kansalaiset arvioivat työnantajien voitaneen tuloratkaisussa enemmän kuin työntekijät. Kaikissa ammattiryhmissä enemmistö torjuu ajatuksen, että kokonaisratkaisu olisi tullut maamme yritysten kilpailukyvyn kannalta liian kalliiksi.

Ylemmistä toimihenkilöistä ja Akavan jäsenistä noin puolet katsoo, että korkeasti koulutettujen erityisryhmien olisi pitänyt saada enemmän kuin muut palkansaajat. Samaan hengenvetoon myös Akavalaisten suuri enemmistö ilmoittaa, että palkankorotusten olisi pitänyt kohdentua enemmän matalapalkka-aloihin.

Työmarkkinailmasto 8/2000

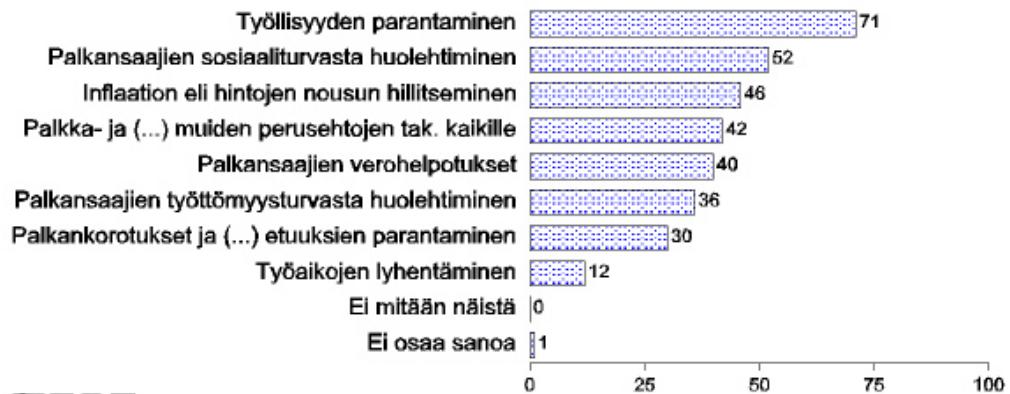
Kuvio 34 KUMPI VAIHTOEHTO OLISI PAREMPI SYKSYN TULO-NEUVOTTELUISSA (%).

Suomen Gallup Oy 2000 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 8/2000

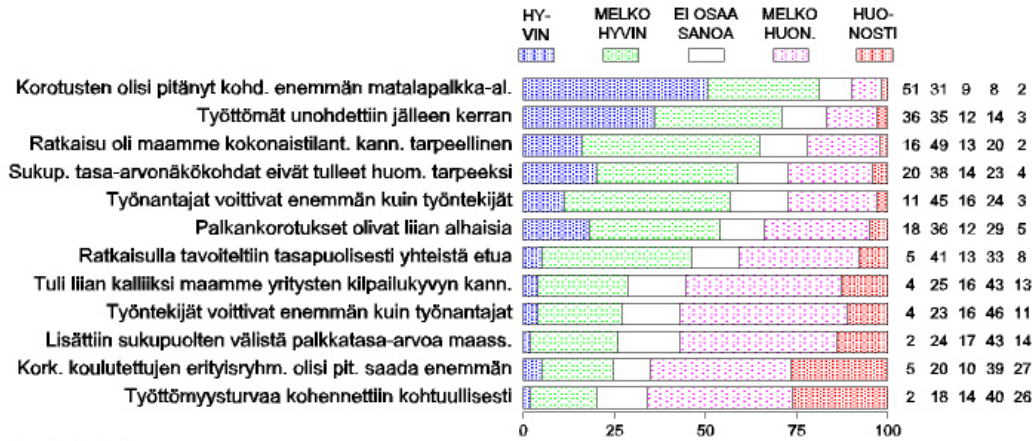
Kuvio 35 MITKÄ ASIAT OVAT TODELLA TÄRKEITÄ ASETETTAESSA TAVOITTEITA SEURAAVILLE TULONEUVOTTELUILLE (%).

Suomen Gallup Oy 2000 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 36 MITEN ERI LUONNEHDINNAT SOPIVAT KUVAAMAAN VIIME JOULUKUUSSA TEHTYÄ TULOPOLIITTISTA KOKONAISRATKAISUA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Puolueiden palkansaajaidentiteetti

Haastateltavia pyydettiin arvioimaan erikseen kuutta puoluetta ja kertomaan, kuinka hyvin tai heikosti ne heidän mielestään hoitavat palkansaajan asemaa koskevia asioita. Vastaukset annetaan neliportaisella asteikolla; kykyä voidaan pitää erittäin tai melko hyvänä/heikkona.

Suomalaisten mielestä palkansaajien asiaa edistää parhaiten Suomen Sosialidemokraattinen Puolue. Enemmistö (53 %) on valmis tunnustamaan, että sen hoidossa asiat edistyvät vähintään melko hyvin.

Toiseksi parhaana palkansaajien asioiden hoitajana pidetään Vasemmistoliittoa (43 %).

Keskusta nousi viime syksyn mittauksessa ensimmäistä kertaa ohi kokoomuksen ja etumatka on puolen vuoden aikana kasvanut. Nyt keskustan uskoo ajaneen palkansaajien asiaa 37 prosenttia suomalaisista ja kokoomuksen 32 prosenttia. Vastaavasti kokoomus saa myös enemmän kritiikkiä osakseen. Kokoomus saa heikon arvosanan palkansaajien etujen ajamisesta peräti 58 prosentilta ja keskusta 51 prosentilta suomalaisista.

Kokoomusta lukuun ottamatta kaikki puolueet saavat hiukan viime syksyistä paremman arvosanan palkansaajien asioiden ajamisesta. Silti vain SDP saa suomalaisilta enemmän kiitosta kuin kritiikkiä tässä suhteessa. Vasemmistoliitto saa myönteistä ja kielteistä palautetta yhtä paljon, muut jäävät pakkasen puolelle.

Vihreät saavat kiitosta 29 prosentilta ja RKP 23 prosentilta suomalaisista, kritiikkiä niille antaa reilu puolet.

Nuoret ja ikääntyneet kansalaiset näkevät SDP:n onnistuneen paremmin palkansaajia koskevissa kysymyksissä kuin keski-ikäiset. Sosiaalidemokraatit itse arvostavat puoluettaan, olkoonkin, ettei erittäin hyviä arvosanoja heru kovin paljoa sieltäkään. Myös kokoomuslaisista keskimääräistä useampi antaa SDP:lle tunnustusta. Hyvin SDP on hoitanut leiviskänsä myös johtavassa asemassa olevien, ylempien toimihenkilöiden, yrittäjien sekä maatalousyrittäjien mielestä.

Suomen Keskusta kerää eniten 'kunniaa' omiltaan: kannattajiltaan, maatalousyrittäjiltä sekä MTK:n jäseniltä. Myös Suomen Yrittäjät ry:n jäsenistä moni arvostaa puolueen työtä palkansaaja-asioissa. Nuorimmat ikäryhmät arvioivat puoluetta muita myönteisemmin. Kriittisempiä kannanottoja esittävät varsinkin vasemmistoliittolaiset, mutta myös vihreät.

Kokoomuksen toiminta saa keskimääräistä suuremman kiitoksen kokoomuslaisilta itseltään (enemmistö antaa tunnustusta). Myös ylemmät toimihenkilöt pitävät puolueen toimintaa keskimääräistä parempana. 'Risuja' saadaan vasemmistoliittoa kannattavilta ja vihreiltä. Erikseen huomautettiin, että työväestöön kuuluvat ajattelevat asiasta lähes samalla tavoin kuin koko väestö keskimäärin.

Taulukossa 4 on 'ei osaa sanoa' -vaihtoehdon valinneet eliminoitu ja lukuarvon etumerkki paljastaa vallitsevien mielipiteiden suunnan: positiivinen etumerkki tarkoittaa, että niiden osuus, jotka ajattelevat puolueen hoitavan hyvin palkansaajien asioita ylittää niiden osuuden, joiden mielestä parantamisen varaa olisi. Negatiivinen etumerkki viittaa päinvastaiseen tilanteeseen.

Taulukko 4 Suomalaisten käsitykset puolueiden kyvystä hoitaa palkansaajien asemaa koskevia asioita (erittäin/melko hyvin - melko/erittäin heikosti -osuudet) (%).

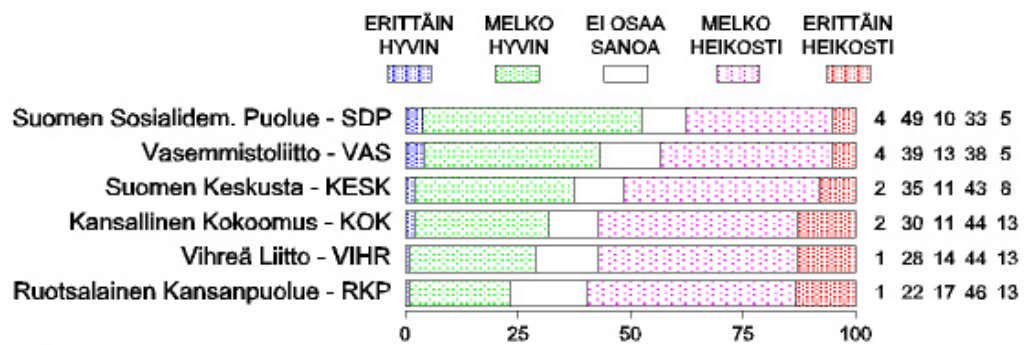
	k/-98	s/-98	k/-99	s/-99	k/-00	s/00	k/01
SDP	+13	+20	+20	±0	+36	+13	+15
Vasemmistoliitto	-13	-6	+2	-16	+10	-5	±0
Suomen Keskusta	-28	-26	-19	-28	-12	-19	-14
Kansallinen Kokoomus.....	-23	-17	-15	-26	-10	-24	-25
Vihreä Liitto.....	-34	-40	-32	-36	-24	-36	-28
RKP	-35	-46	-31	-45	-26	-42	-36

s=syystutkimus; k=kevättutkimus

Tulosten perusteella käy selvästi ilmi, että varsinaisina palkansaajapuolueina pidetään edelleen perinteisiä vasemmistopuolueita. Tämä selittyy pitkälle sillä, että vasemmistopuolueet keräävät suhteellisen paljon tunnustusta Keskustan, Kokoomuksen ja Vihreiden kannattajilta. Vasemmistopuolueiden kannattajat sen sijaan antavat kaiken kunnian nimen omaan vain vasemmistolle ja mieluiten vielä omalle puolueelleen.

Työmarkkinailmasto 4/2001

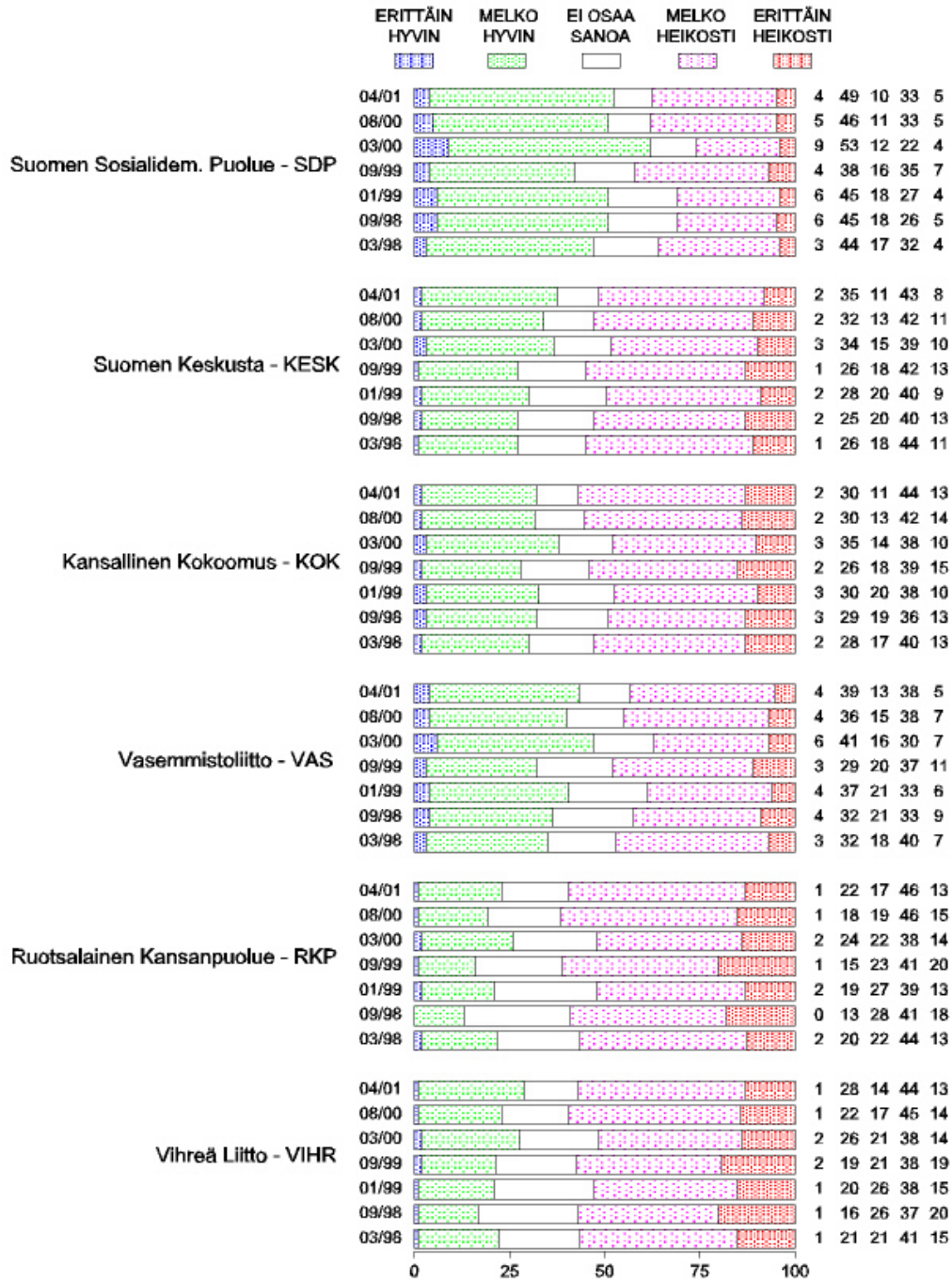
Kuvio 37 KUINKA HYVIN ERI PUOLUEET HOITAVAT PALKANSAAJIEN ASEMAA KOSKEVIA ASIOITA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 38 KUINKA HYVIN ERI PUOLUEET HOITAVAT PALKANSAAJIEN ASEMAA KOSKEVIA ASIOITA (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Käsitykset työllisyystoimista

Työmarkkinailmastotutkimuksella on yli viiden vuoden ajan seurattu myös kansalaisten näkemyksiä siitä, mitkä toimijat yhteiskunnassa ovat vakavimmin tehneet työtä työttömyyden vähentämiseksi. Arviota pyydettiin työnantajien, ammattiyhdistysliikkeen, tasavallan presidentin, nykyisen Paavo Lipposen hallituksen, nykyisten oppositiopuolueiden sekä Suomen Pankin työstä työllisyyden hyväksi.

Suomalaisten mielestä vakavimmin työttömyyttä vastaan taistelee edelleen ammattiyhdistysliike. Kaksi kolmesta (62 %) uskoo ammattiyhdistysliikkeen tekevän vakavaa työtä työttömyyden voittamiseksi. Ammattiyhdistysliike on kuuden vuoden tutkimusjakson aikana ollut joka kerran vertailussa ykkössijalla.

Toiseksi 'totisimmaksi' työttömyyden kukistajaksi nousee kansalaisten mielissä tällä kertaa tasavallan presidentti Tarja Halonen, joka saa taakseen 51 prosenttia väestöstä. Kolmannes suomalaisista uskoo työnantajien (36 %), opposition (34 %) ja hallituksen (31 %) työllisyysponnistuksiin. Joka kuudes (15 %) uskoo Suomen Pankin toimineen työllisyyden hyväksi.

Ammattiyhdistysliike ei ole ainoastaan luotetuin taho. Vaikka nyt tulos on korkeintaan yhtä hyvä kuin edellisessä tutkimuksessa, ay-liikkeen työtä kohtaan tunnettu luottamus on kuitenkin tendenssimäisesti lisääntynyt koko tutkimusajanjakson aikana. Myös Suomen Pankin kehitys on ollut johdonmukaista mutta päin vastaiseen suuntaan. Sen tavoitteiden ja intressien uskotaan olevan muissa asioissa kuin työllisyyden hoidossa. Poliittisten vaikuttajien saamat arviot heilahtelevat enemmän.

Taulukossa 5 kunkin toimijan vilpittömyyteen uskovien prosenttiosuudesta on vähennetty niiden osuus, jotka ovat päinvastaista mieltä. Eli: mitä suurempi ja etumerkiltään positiivinen luku on, sitä useampi uskoo kyseessä olevan tahon olevan tosissaan. Sama periaate pätee myös päin vastoin.

Taulukko 5. Käsitykset eri tahojen toiminnasta työttömyyden vähentämiseksi (vakavasti - ei vakavasti -osuudet) (%).

	s/95	k/96	s/96	k/97	s/97	k/98	s/98	k/99	s/99	k/00	s/00	k/01
Ammattiyhdistysliike.....	+18	+11	-2	+10	+15	+11	+23	+19	+26	+26	+29	+29
Tasavallan Presidentti**.....	0	-18	-32	-10	-17	-23	-20	-33	-16	+9	+3	+11
Työnantajat	-22	-24	-32	-23	-24	-26	-10	-20	-14	-15	-4	-25
Nykyinen hallitus*	+4	-17	-27	-20	-22	-11	+4	-1	-16	+6	-16	-33
Nykyinen oppositio	-27	-30	-49	-33	-36	-24	-29	-22	-33	-16	-21	-44
Suomen Pankki.....	-43	-31	-34	-39	-38	-41	-33	-36	-44	-48	-50	-55

s=syystutkimus ; k=kevättutkimus

* s/99 eteenpäin Paavo Lipposen II hallitus, sitä ennen hänen I hallituksensa.

** s/00 eteenpäin Tarja Halonen, sitä ennen Martti Ahtisaari.

Erityisesti nuoret uskovat ay-liikkeen toimivan vakavissaan työllisyyden hyväksi. Myös alemmat toimihenkilöt, työntekijät ja opiskelijat ovat suopeita ammattiyhdistysliikkeelle. Suurimpien puolueiden kannattajista tälläkin kerralla vahvimmin ay-liikkeen (75 %) takana ovat sosiaalidemokraatit. SAK:laiset ja STTK:laiset uskovat ammattiyhdistysliikkeen työhön työllisyyden hyväksi hieman vahvemmin kuin muiden järjestöjen.

Paavo Lipposen II hallitukseen uskovat eniten ylempät toimihenkilöt. Ammattijärjestöjäsenyyksien kohdalla tämä heijastuu akavalaisten keskimääräistä ymmärtäväisempänä asennoitumisena. Myös nuoret, SDP:n kannattajat ja kokoomuslaiset sekä maatalousyrittäjät antavat keskimääräistä suuremman arvon hallituksen työllisyystoimille. Suurin kritiikki ei ole peräisin oppositiopuolueiden kannattajilta, vaan hallituksen 'sisältä', vasemmistoliittolaisten riveistä.

Työttömät turvaavat ay-liikkeeseen

Myös työttömät turvaavat erityisesti ammattiyhdistysliikkeeseen (57 %) ja tasavallan presidenttiin (51 %). Kertaakaan aikaisemmin ei enemmistö työttömistä ole ollut istuvan presidentin takana tässä asiassa. Seuraavaksi eniten työttömät uskoivat työnantajiin (30 %) ja nykyiseen oppositioon (26 %).

Taulukko 6a. Työttömien käsitykset eri tahojen toiminnasta työttömyyden vähentämiseksi (todella vakavissaan + jokseenkin vakavissaan -osuudet) (%).

	s/95	k/96	s/96	k/97	s/97	k/98	s/98	k/99	s/99	k/00	s/00	k/01
Ammattiyhdistysliike.....	57	50	43	58	49	56	60	53	63	51	57	57
Tasavallan Presidentti**.....	47	33	22	40	31	31	40	29	39	38	35	51
Työnantajat.....	36	24	22	29	32	33	41	27	37	27	40	30
Nykyinen oppositio.....	28	22	16	28	23	31	29	35	23	27	29	26
Nykyinen hallitus*.....	35	32	19	36	19	38	43	36	27	37	23	17
Suomen Pankki.....	15	20	18	16	18	18	25	17	12	18	14	9

s=syystutkimus ; k=kevättutkimus

* s/99 eteenpäin Paavo Lipposen II hallitus, sitä ennen hänen I hallituksensa.

** s/00 eteenpäin Tarja Halonen, sitä ennen Martti Ahtisaari.

Hallitus jää nyt jo toisen kerran peräkkäin (2. Kerta sitten syksyn 1997) opposition taakse tosin vain pienellä erolla. Nykyistä hallitusta koskevien näkemysten laskun lisäksi myös työnantajat ovat kokeneet pientä 'arvonlennusta'. Sama pätee jo perinteisesti heikosti sijoittuneeseen Suomen Pankkiin.

Taulukko 6b. Työttömien käsitykset eri tahojen toiminnasta työttömyyden vähentämiseksi (vakavasti - ei vakavasti -osuudet) (%).

	s/95	k/96	s/96	k/97	s/97	k/98	s/98	k/99	s/99	k/00	s/00	k/01
Ammattiyhdistysliike.....	+19	+4	-9	+22	+0	+13	+27	+11	+29	+6	+15	+15
Tasavallan Presidentti**.....	-2	-31	-47	-17	-32	-35	-18	-43	-19	-20	-14	+3
Nykyinen hallitus*.....	-24	-32	-56	-26	-56	-21	-12	-26	-42	-23	-51	-65
Nykyinen oppositio.....	-31	-50	-56	-38	-45	-30	-33	-19	-42	-39	-34	-42
Työnantajat.....	-25	-50	-55	-37	-32	-31	-18	-47	-26	-43	-19	-39
Suomen Pankki.....	-57	-52	-48	-55	-54	-50	-40	-49	-59	-53	-58	-71

s=syystutkimus ; k=kevättutkimus,

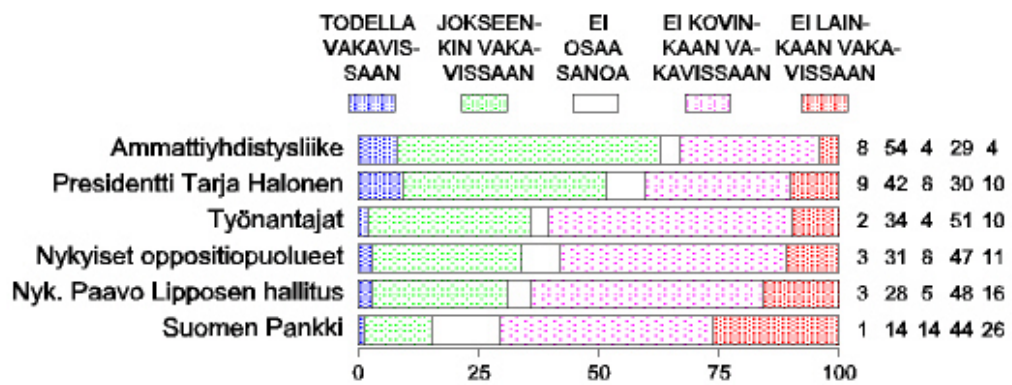
* s/99 eteenpäin Paavo Lipposen II hallitus, sitä ennen hänen I hallituksensa.

** s/00 eteenpäin Tarja Halonen, sitä ennen Martti Ahtisaari.

Taulukko 6b näyttää työttömien tunteet paljastavimmillaan. Kun myönteisistä ajatuksista vähennetään kielteiset, vain ammattiyhdistysliike ja tasavallan presidentti selviävät niukasti 'plussan' puolelle. Puolueiden ja politiikan voimin ei ongelman uskota ratkeavan.

Työmarkkinailmasto 4/2001

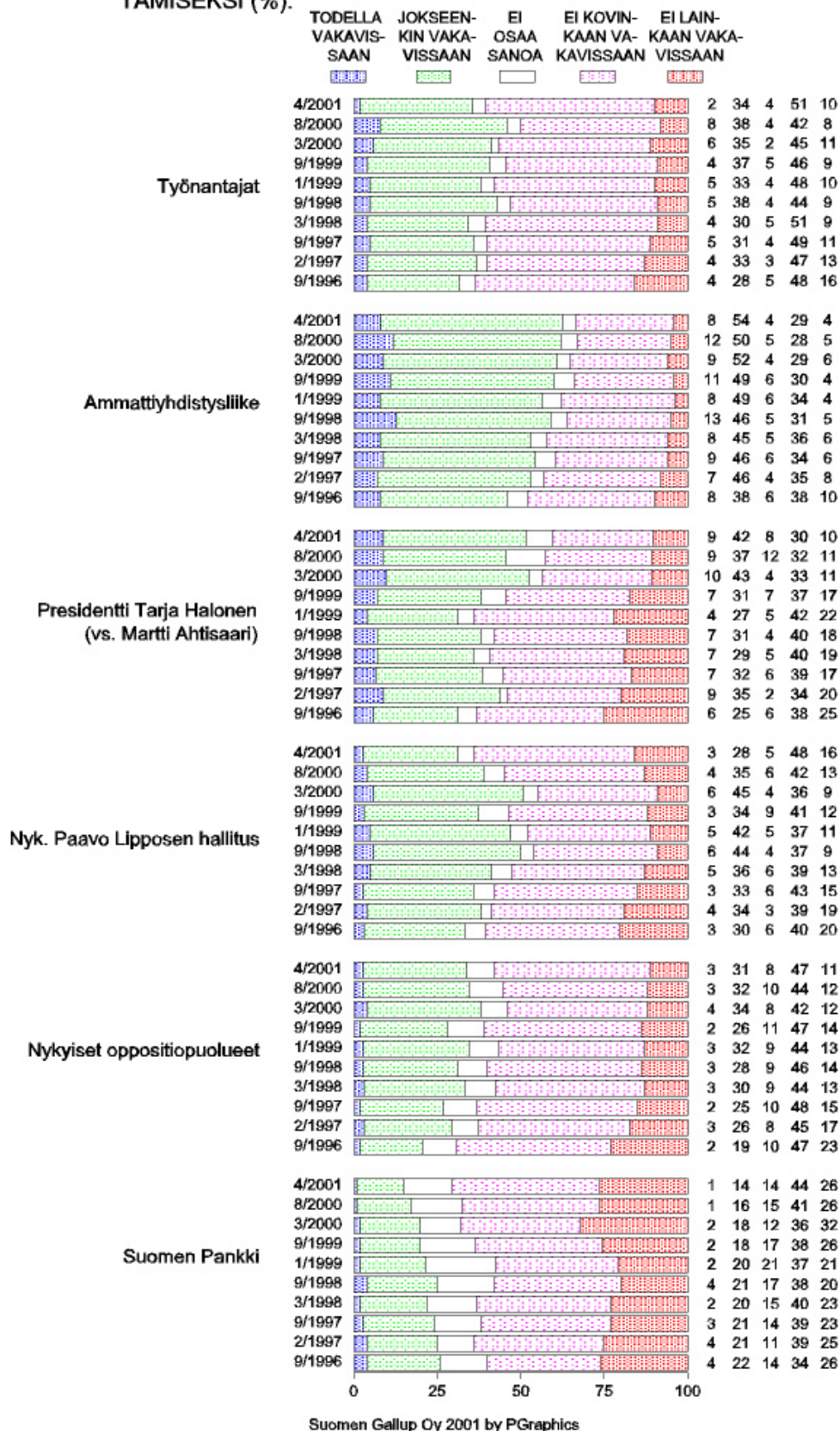
Kuvio 39 MITEN ERI TAHOT OVAT TOIMINEET TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

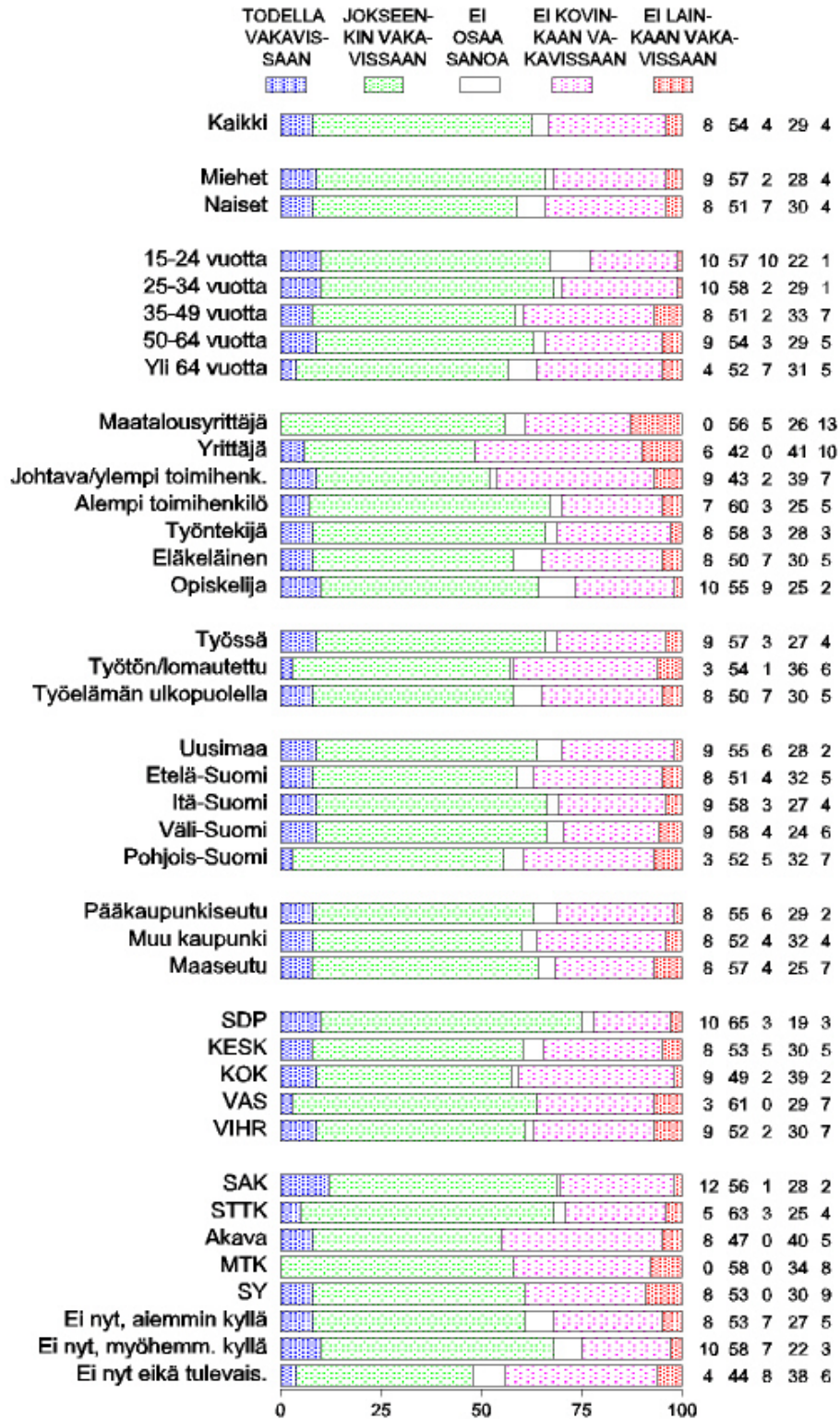
Kuvio 40. MITEN ERI TAHOT OVAT TOIMINEET TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

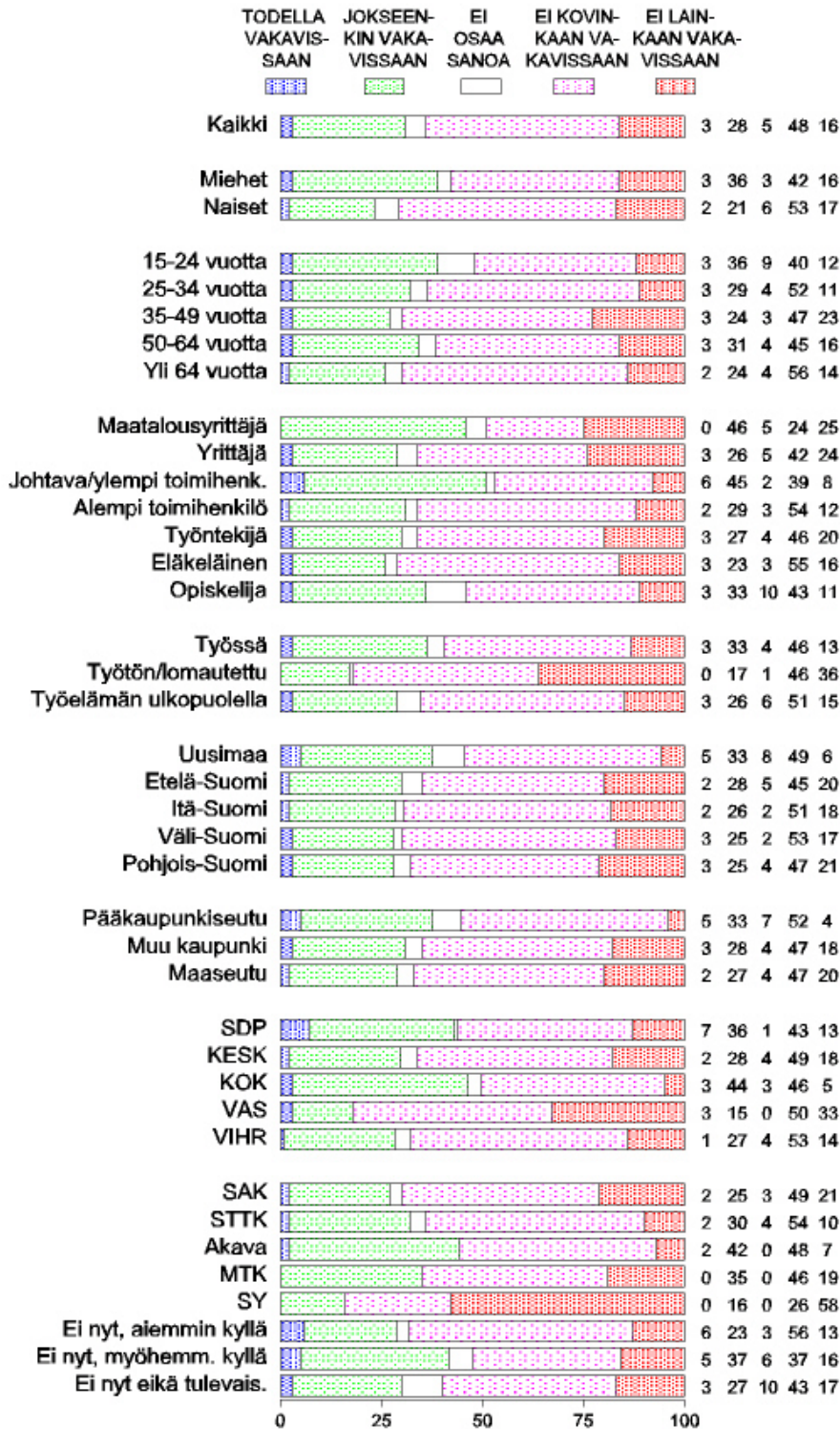
Kuvio 41 MITEN ERI TAHOT OVAT TOIMINEET TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI: AMMATTIYHDISTYSLIIKE (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics

Työmarkkinailmasto 4/2001

Kuvio 42 MITEN ERI TAHOT OVAT TOIMINEET TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI: NYKYINEN PAAVO LIPPOSEN HAL- LITUS (%).

Suomen Gallup Oy 2001 by PGraphics